

V I E N Y B Ė

74 M. 48 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 2 D.

TEL. APPLGATE 7-7257

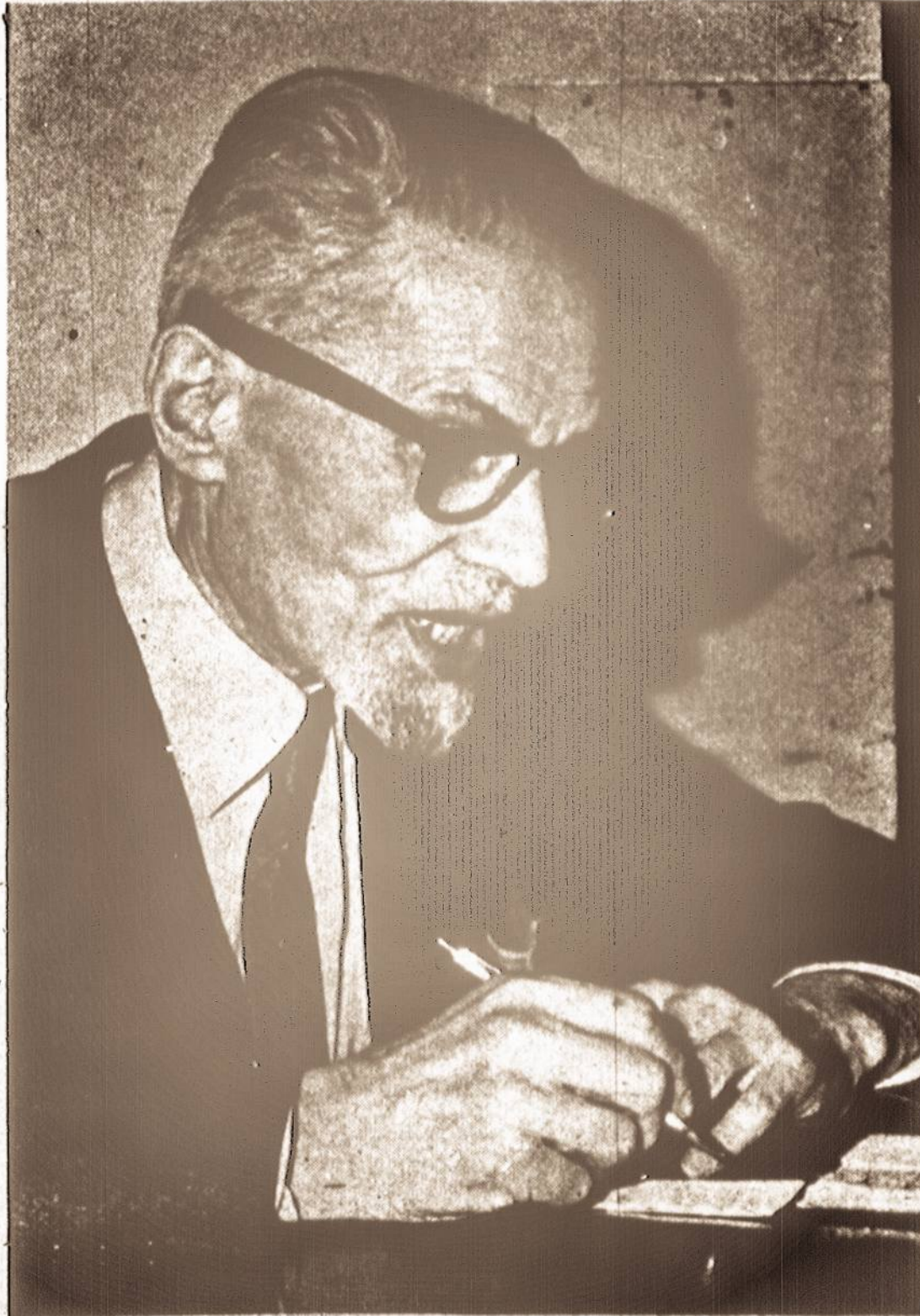
KAINA 15 C.

Mirė Domininkas Nargelevičius

Praeitą pirmadienį, lapkričio 28, New Yorko ligoninėje mirė žinomas Lietuvos advokatas Domininkas Nargelevičius. Vėlonis gimė Raseiniuose 1888 m. rugpjūčio 4 d. Jo tėvas turėjo aukštą prokuroro pareigas caro administracijoje Sibire. Tai jam palengvino baigus Šiaulių gimnaziją ir Petrapilio universiteto teisių fakultetą gauti vietą senato administraciniame departamente. Kartu jis daug rašė teisės klausimais Petrapilio laikraščiuose. Po revoliucijos iki grįžimo į Lietuvą 1922 m. buvo Lietuvos pasiuntinybės Maskvoje juriskonsultu. Lietuvoje vertėsi advokatūros praktika. Kelis metus buvo (iki 1926 m. gruodžio 17 d.) vidaus reikalų, vėliau žemės ūkio ministerijos juriskonsultu.

Kaip advokatas vėlonis Nargelevičius turėjo progos pažinti visą Lietuvos gyvenimą ir ne iš oficialios pusės. Dalyvavo visose žymesnėse bylose, puz. Jono Lapėno, A. Voldemaro (keliose) lašinių skutimo, Romano, Klaipėdos hitlerininkų ir kt. Pasižymėjo aštriu protu ir gera iškalba.

Vėlonis su žmona ir sūnum atvyko į Ameriką prieš 11 metų. Žmona mirė prieš keletą metų. Liko sūnus Domininkas Nargelė, studentas, Amerikos armijos leitenantas. Be to, sūnėnas, žurnalistas

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Vėlonis Domininkas Nargelevičius

Vytautas Meškauskas.
Mirusiojo kūnas sudegintas
Brooklyno krematoriume. Lai-

dojimo apeigos, kurioms vadovavo J. Garšva, įvyko praeitą ketvirtadienį.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

• Vilniuje, įvyko Mokslinės Tarybos posėdis, kuriame buvo apvarstyta Lietuvos istorijos II tomas. Įžanginiame žodyje prof. Žiugžda nurodė "kaip šiame tome nušviečiamas kapitalizmo laikotarpis Lietuvoje, politinis ekonominis kultūrinis gyvenimas." Mokslinė Taryba rekomendavo antrąjį tomą spaudai. Jis bus iliustruotas apie 170 nuotraukų.

• Vilniuje, lapkričio 22 d. Kipru Petruskui suėjo 75 metai. Sov. Lietuvos laikraščiai plačiai mini jo gimtadienį.

• Kaune ir Vilniuje siaučia chuliganizmas. Per trumpą laiką Kaune sulaukyta apie 2,000 triukšmautojų. Vilniaus radijas praneša, kad šiame mieste nemažai sulaukoma įsigėrusių, chuliganų ir smulkių spekuliantų.

• Panevėžyje, pradėjo veikti automatinė tolimųjų telefono ryšių aparatura.

• Čekoslovakijos Valstybinė grožinės literatūros leidykla išleido V. Krėvės Dainavos Šalies Padavimus. (Dainovske povesti) Tiražas 6,500.

SUIMTAS SOBĖ BROLIS

Suimtas dr. Robert Soblen, garsaus Sovietų šnipo Jack Soble brolis. Jis pasireiškė kaip rafinuotas agentas. Kaip praneša N. Y. laikraščiai dr. Robert Soblen studijavo psichiatriją Berlyno, Berno, Paryžiaus ir Lietuvos universitetuose.

Britų ministeris David Ormsby — Gore, Jungt. Tautų Ansamblyje, stipriai puolė Sovietų kolonializmą. Kaip "naujasias Sovietų kolonijas" jis minėjo Lietuvą, Latviją ir Estiją.

DABAR Juozas Tysliava

Skaitau Keleivyje "Atsakymą Vyt. Širvydui", ir stebiuosi. Žmogus iš Toronto rašo, kad "apie trečdalis p. Širvydo kūrybos vienu ar kitu būdu suka Maskvai naudingą linkmę..."

Na, dabar jau... Vytautas Širvydas, žinomas publicistas, buvęs šio laikraščio redaktorius, savo tėvo, taip pat ilgus metus redagavusio Vienybę biografijos autorius, imigracijos inspektorius...

Bet žmogus iš Toronto postringauja ir gana. Girdi, "kolchozinis vieversys ar tik nebus susukęs lizdelį p. Širvydo intelektualinėj pastogėj ir čiulba ar čiulbėjo TŽ (Tėviškės Žiburį) puslapiuose."

Jeigu Vyt. Širvydas, kaip tas Keleivis rašė, teigia, "suka Maskvai naudingą linkmę", tai kur ir kam, tada, suka istoriko A. Sapoko redaguojami Tėviškės Žiburiai, kurie, anot Ged. Galvos, "tokią mišrainę, įvyniotą į majakovskiškus skudurus, kaišioja"?

Ar tik, sakau, vieversys "nebus susukęs lizdelį" Torontiečio galvoje, jeigu jis dabar ten, Keleivyje, taip "čiulba"...

Kalbant apie dr. Kazio Griniaus mirties dešimtmetį...

Prieš 50 metų, kai Vienybė Lietuvninkų Brooklyne ruošėsi minėti savo sidabrinę sukaktį, tai Antanas Smetona Vilniuje rašė, kad... "Amerika — visų kelių galas."

Taip, tai tada, tame sukaktuviniame Vienybės numeryje, dr. Kazys Grinys iš Marijampolės rašė:

"... Kalbu apie gyvenimo idėją, apie tokį planą, kur žmogus užsiėmęs per visą savo gyvenimą pildytų. Tai yra prieglauda, kur gali visokiose nelaimėse atsispirti ir nusiraminti. Kas tokios idėjos neturi, tas galimos šlaimės pasaulyje laimės nepasieks. Lietuviai tokia idėja — taip vadinama Lietuvos idėja, t. y. jog kiekvienam reikia stengtis, kad mūsų tauta galėtų bent kitas laimingesnes tautas pasivyti ir susilyginti su jomis."

Nepriklausoma valstybė, kuriai paskiau vadovavo ir Smetona ir Grinys, kaip tik ir buvo ta Lietuvos idėja.

Bet kas tada galėjo manyti, kad net du tos valstybės prezidentai baigs savo žemišką kelionę šlapus vandenyne...

"Amerika — visų kelių galas"...

O kaip anų laikų mūsų veikėjai suprato tą "Lietuvos idėją"?

Kaip žinoma, 1905 metų pabaigoje Vilniuje susirinkęs Didysis Seimas tereikalavo autonomijos. Net socialdemokratai, kurie 19 šimtmečio pabaigoje kalbėjo apie Lietuvos nepriklausomumą, tame seime tenkinosi autonomijos reikalavimais.

(Nukelta i 4 psl.)

Pasaulyje...

• Paskutiniomis žiniomis, Venecuelos armija perėmė valdžią į savo rankas. Demonstrantai, daugiausia jaunimas, griežtai tvarkomi.

• Prancūzijos prezidentas de Gaulle vyksta į Alžyrą susitvarkyti dėl referendumo, kuris įvyks 1961 m. sausio 8 d.

• Vakar V. Churchillis, nepaisant susižeidimo, sėkmingai atšventė 86 metų gimtadienį.

KALTIŅA RAŠYTOJUS

Prancūzų literatūrinis pasaulis susijaudinęs dėl apkaltinimo fašizmu ir antisemitizmu žymiausiųjų literatūros premijų laimėtojų (Goncourt ir Femina). Goncourto premiją yra laimėjęs rumunų emigrantas Vintila Horia už romaną "Dieu est ne en Exil."

Patsai laureatas sako, kad jį, tada būdamas 20 metų parašęs kai kuriuos straipsnius, bet jis tebuvo dešiniojo sparno intelektualo nuomonių išraiška.

Femina premijos laimėtoja prancūzė Louise Bellocq, kaltinama už jos romane pasireiškiančias "labdaringojo antisemitizmo" tendencijas.

Naujosios Akmenės miesto kultūros rūmai. Miestas buvo pastatytas aplinkui cemento gamyklą pokariniais laikais.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Visi Lietuvos draugai respublikonai Los Angeles mieste ir priemiesčiuose laimėjo rinkimus. Iš kongresmanų pažymėtini: Alphonzo E. Bell, Jr.; Gordon L. McDonough; Glenard P. Lipscomb; Craig Hosmer; Edgar W. Hiestand; H. Allen Smith; ir kit. Jie visi jau padėjo Lietuviam už paramą rinkimų metu. Taip pat rinkimus laimėjo ir artimas Lietuvos bičiulis Chet Wolfrum, Kalifornijos legislaturės narys, Tiesa, Kalifornija šiuose rinkimuose balsavo gana respublikoniškai—Nixon ir Lodge laimėjo Kalifornijoje virš 20,000 balsų skirtumu.

Visi žymesnieji Kalifornijos Lietuvos veikėjai priklauso Lietuviams respublikonams. Visų, be abejo, išvardinti neįmanoma. Paminėsiu tik keliolika. Štai jie: Lietuvos Dienų žurnalo leidėjas Antanas Skirius; Lietuvos Dienų žurnalo vyr. red. Bernardas Brazdžionis; LD red. Juozas Kojelis; ALT-bos Los Angeles skyriaus pirm. Julius Jodelė; LB apygardos pirm. Kostas Liaudanskas; Lietuvos radijo programos vedėjas Bruno Gediminas;

Katalikų Federacijos vietos skyriaus pirm. Vincas Kazlauskas; Vyčių kuopos pirm. Ann Laurinaitis; filmų ir televizijos aktorė Rūta Kilmonytė; rašytoja Alė Rūta — Arbenė; žurnalistas Juozas Gobis ir Algis Gustaitis; solistė Helen Swaggart; kompozitorius Bronius Budriūnas; visuomenininkai — inž., archt. Edmundas Arbas, inž. Bronius Budginas, dr. Petras Pamataitis, Juozas Andrius, Alice Dotts, inž. Balys Čiurlionis, Aleksandra Dabšys, med. dr. Jonas Jurgilas, med. dr. Richard Mason, Charles Lukšis, adv. Raymond Rimdžius, Jurgis Rudelis, inž. Juozas Truškauskas, Jonas Uždavins, dr. Juozas Varnas, Liucija Zaikienė ir eilė kitų. Kitaip tariant, Kalifornijos Lietuvos respublikonų tarpe yra beveik visa Kalifornijos lietuvių smetonė, kaip kad lietuviai sako.

Lietuviai respublikonai Kalifornijoje turi porą vietų — American — Lithuanian Republicans of California ir Lithuanian — American Republican Assembly. Šiuo metu pirmajam vienetui vadovauja

dr. Petras Pamataitis, antrajam — Antanas Skirius.

Lietuvos Vyčių kuopa gruodžio mėnesio susirinkimą jau turės Kalifornijos Lietuvos Bendruomenės Centro patalpose. Tai bus metinis susirinkimas, kuris įvyks gruodžio 11 d., sekmadienį, 4 val. po pietų. Šalis metais kuopai vadovauja Ona Laurinaitytė (Ann Laurinaitis), kilimo iš Elizabeth, N. J. Ir pirmininkė ir pati kuopa yra pirkusi akcijų šioje Lietuvos bendrovėje.

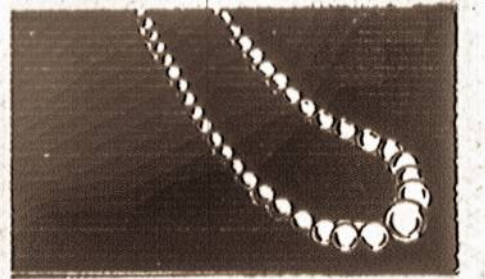
Juozas Andrius, kuris yra šiuo metu Lietuvos Dienų žurnalo administratorius, administruos ir Kalifornijos Lietuvos Bendruomenės Centrą. Jis yra direktorių tarybos sekretorius, ir jam yra pavesta administruoti naujosios Centro patalpos ir salė. Lietuvos organizacijos, norinčios Centro patalpomis naudotis, turi tiesiog kreiptis į Juozą Andrių. Jo telefonai yra šie: darbo — NO. 4-2919; namų — NO. 21728. cc.

TURISTAI IS PABATIJO GRIZTA PASIKEITE

Iš Stockholmo pranešama, kad turistai iš Pabaltijo grįžta smarkiai pasikeitę. Jie yra užsidarę savyje, vengia kalbėtis ir pasakoti, šalinasi pabaltiečių egzilinių organizacijų. Atrodo, lyg jie būtų gavę "smegenų plovimą."

Galimas daktas, kad sovietiniai organai varo šantažą ir su gyvenančiais Pabaltije tokių turistų giminėmis ir nori vieną kitą turistą užverbuoti.

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS

LIETUVOS AUKSAS

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis.

Užsakoma per paštą.

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

Jackson Heights, N. Y.

Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

VIRŠUJE: Trys Lietuvos draugai — respublikonai, laimėjo rinkimus, Los Angeles miesto tautybių atstovai susitinka su savo draugais — respublikonais, laimėjusiais rinkimus. Pirmoje eilėje (iš kairės į dešinę) sėdi: Kalifornijos legislaturės narys Chet Wolfrum, kongresmanas Gordon McDonough, kongresmanas Glen Lipscomb ir Respublikonų Centro Komiteto narys Ed Shattuck. Šiame susitikime Lietuviams atstovavo Leonardas Vallukas (dešinėje), Los Angeles County Republican Assembly vicepirmininkas.

Metams baigiantis kviečiami visi skaitytojai atnaujinti savo prenumeratą ateinantiems 1961 metams — VIENYBES DEIMANTINIO JUBILIEJAUS metams. Geriausia dovana, kurią kiekvienas skaitytojas jubiliejaus proga galėtų suteikti laikraščiui, tai PRISIŪSTI NAUJŲ SKAITYTOJŲ. Tik pačių skaitytojų paramos dėka, Vienybė gali sulaukti šimtmetinės SUKAKTIES.

Prenumerata metams — \$7.00. Kiekvienas gali pasinaudoti ir šiomis nuolaidomis: iš anksto sumokant už dvejus metus \$12.00, už tris \$15.00.

Prenumerata siunčiama: VIENYBĖ, 192 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN 7, N. Y.

1860 ŠVENČIAME ŠIMTAMETINĮ JUBILĖJŲ 1960

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI

3 3/4 %

1 METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4% specialaus).

3 1/2 %

per metus

Reguliarus metų
ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO DIENOS

Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užeikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK

"...kur jūsu pinigai tarnauja tik JUMS!"

BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office:

539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.

Nuo pirm. iki penktadienio

9 v. r. - 3 v. p. p.

Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.

PRresident 3-7000

Member Federal Deposit Insurance Corporation.

Broadway Office:

135 Broadway at Bedford Avenue

Nuo antradienio iki penkt.

9 v. r. - 3 v. p. p.

Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.

STagg 2-6676

Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimu priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

Derliaus Šventės Parodoje, Navy Pier pastate, Chicagoje, lapkričio 13 d. Prie Lietuvos paviljonų: J. Jonaitis, L. B. Chicagos apyg. pirm. ir vyr. sktn. Z. Juškevičienė su talkininkėmis.

V. Noreikos nuotrauka

Mokslų ir Pramonės Muziejuje, Chicagoje, vyksta įvairių tautų kalėdinė programa. Savo kalėdinius papročius parodys 24 tautos. Lietuvių programa buvo lapkričio 27.

Chicago Daily News išidėjo buv. Sibiro tremtinės Onos Prunskienės nuotrauką su plačiu aprašymu.

Čiurlionio Galerijos 3 metų sukakties minėjimas ir meno kolekcionierių paroda įvyks gruodžio 3 d. Jaunimo Centre. Parodoje bus išstatyta per 160 kūrinių įvairių dailininkų. Minėjimas prasidės 6 v. v.

Algirdas Brazis, dainininkas benešdamas dėžę susižeidė ranką.

The Chicago Community Theatre, Inc. 1961 m. sausio 29 d. stato Algirdo Landsbergio dramą FIVE POSTS IN THE MARKET PLACE, kurios lietuviškoji versija buvo pastatyta Clevelande. Teatras šią dramą apibūdina esant "a distinctive salute to the season's International Theatre Year of Eastern Europe."

Nora Gugienė, Alice Stephens Ansamblio ruošiamo koncerto programoje aprašys to ansamblio muzikinę veiklą. Ansamblio sukaktuvinis koncertas ir minėjimas įvyks šį sekmadienį, gruodžio 4 Morrison viešbutyje. Chicagoje.

Algimantas Dikinis, Chicagos Meno Institute sekmingai studijuoja dekoravimo meną. Jo piešinys bus išstatytas parodoje.

Sofija Oželienė, buv. D. L. K. Birutės D-jos pirm. nusilaužė koją. Gydosis namie.

J. Jasiukaitis, A. Ostrauskas, K. A. Bertulis, St. Švedas, Iz. Bartkus, K. Padedinskas, Br. Galinis sudaro naują Amerikos Lietuvių Inžinierių Architektų Centro valdybą. ALIAS pirmininko J. Jasiukaitio adresas: 1639 S. 50th Ct., Cicero 50, Ill.

Argentinos milijoninio Rosario miesto dienraštis La Capital plačiai parašė apie lietuvių dalyvavimą Argentinoje gyvenančių tautų parodoje. Lietuvos himno tekstas, vytis ir vėliava, esą patalpinti visam laikui Rosario miesto rotušėje.

Išliksime tik hydra pavirtę...

Iš Kajecko, Lietuvos Atstovo, kalbos pasakytos Laisvės Paminklo atidengimo proga, Chicagoje, lapkričio 20 d.

Šis Lietuvos laisvės paminklas primena gėdulą, bet šiandien ne raudos diena. Šis paminklas išdygo išseivijos sostinėje Durbės mūšio ir Žalgirio kautynių garbingų sukakčių metais. Pagalios, jis išdygo ir garbingos Lietuvos kariuomenės šventės sukakties išvakarėse.

Mes čia susirinkome pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę. Priešais Lietuvoj sunaikino žuvusiems paminklą ir nežinomo kareivio kapą sulygino su žeme. Jo vieton atidengėme kitą, kurį prieš ranka nepasieks sunaikinti.

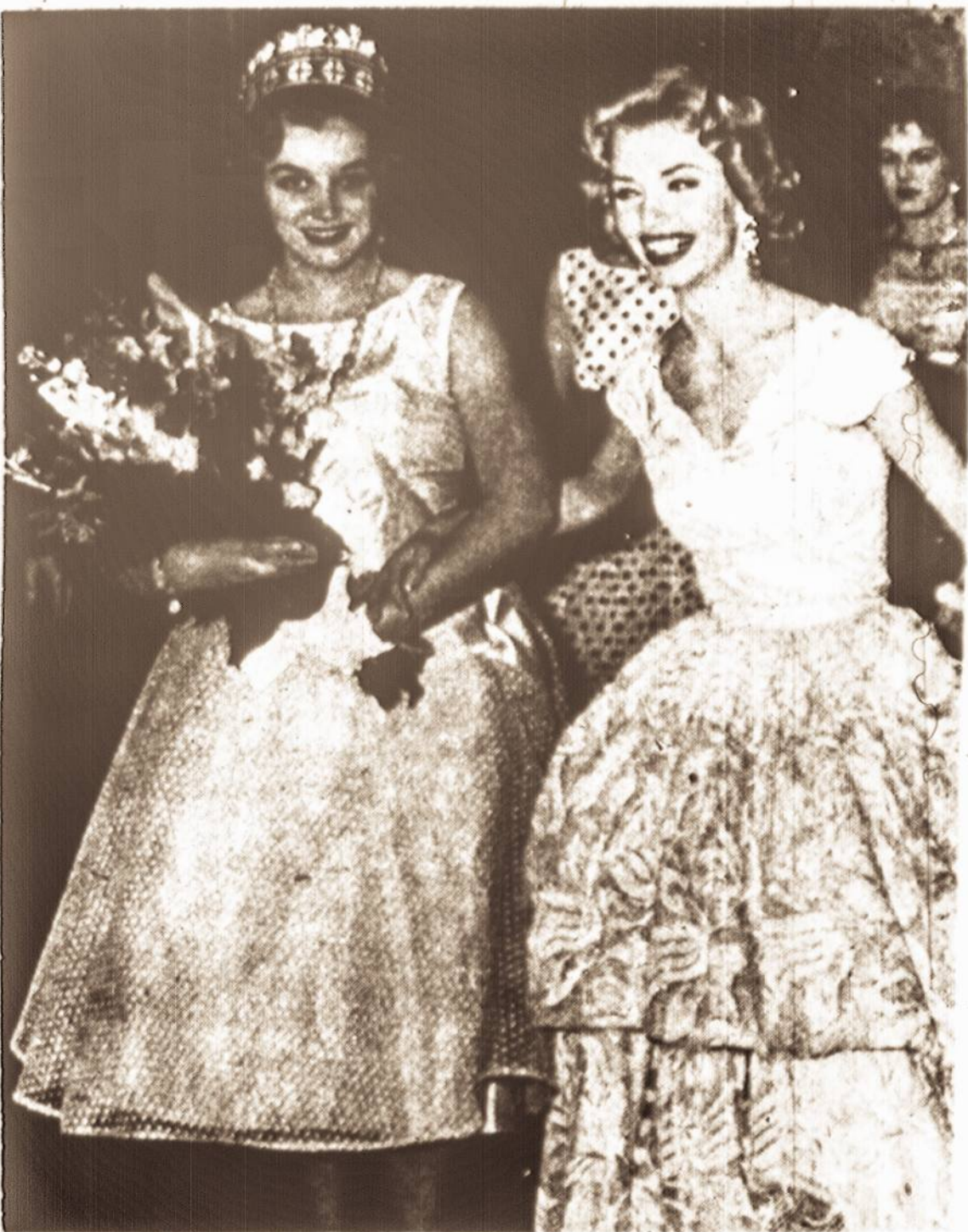
Kudirka patarė saviesiems vietoj audros išversto stulpo tuoj kitą statyti. Mes juo pasekdami, vietoj Kremliaus Lietuvoj išversto karių paminklo, čia pastatėme kitą. Mes, anot Kudirkos, privalom "hydra tapti ta, kuriai nukirtus galvą, tuoj kelios galvos vieton jos išdygsta". Išliksime tik hydra pavirtę.

Bet, paminklas — ne viskas. Nepakanka žuvusius tik pagerbti. Reikalinga dar kito, gyvo paminklo, kurio aukuras degtų meile žuvusių idealams mūsų širdyse.

Aš laikau didele garbe šį Lietuvos laisvės paminklą atidengti ir jo aukurą uždegti, kaip simbolį mūsų neįgesančios meilės Tėvų žemei ir visiems žuvusiems dėl jos.

Amerikos vyriausybė nekartą yra pareiškusi, kad ji nepripažįsta Lietuvos okupacijos. Šiandieną, 5-tosios armijos garbės atstovo čia buvimas, mūsų žuvusiems pagerbti, yra naujas, pakartotinas įrodymas, kad JAV nepripažįsta lietuvių tautai padarytos skriaudos. Jis šia proga iškilmingai ir viešai atiduoda pagarbą mūsų žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Tat, šis paminklas taip pat ir būlime Lietuvos prisikėlimo vilties paminklas. Aš linkiu šia proga lietuvių tautai sulaukti išsilgotos dienos, kada vergovės retežiai subirės ir Lietuvos trispalvė vėl garbingai suplevėsuos Gedimino kalne.

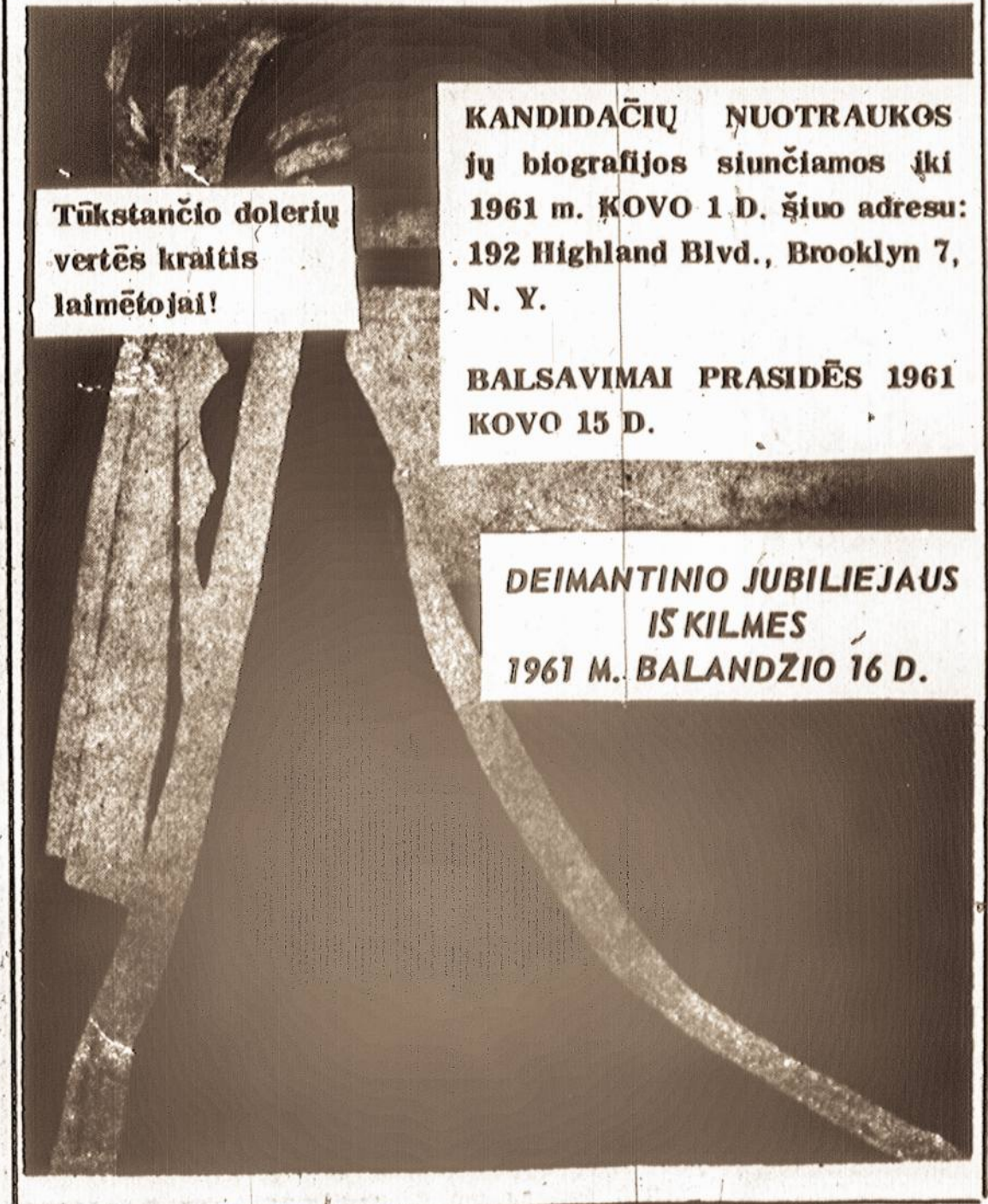
Vienybės karalaitė išteka... Audronė Bagdonaitė (kairėje) kai ją Vienybės 70 metų sukakties koncerto publikai pristatė programos vedėja Rūta Lee Kilmonytė iš Hollywoodo. Audronė Bagdonaitė, Halinos ir Vaclovo Bagdonų duktė, kaip pranešama iš Chicagos, Kalėdų sekmadienį, gruodžio 25, išteka už Vytenio Petrušio, Jungtuvės bus 3 v. p. p. Marijos bažnyčioje, 60 ir Washenow, o vestuvių pokylis — 6 val. vakare Marquette Hall, 6908 S. Western Ave., Chicagoje. Audronė Bagdonaitė buvo išrinkta Vienybės karalaitė iš 25 kandidačių. Tokie rinkimai įvyksta tik išimtiniais atvejais — kai laikraštis mini savo sukaktį. Vienybės karalaitė vėl bus renkama ateinančiais metais — balandžio 16 dieną, kai laikraštis minės savo deimantinę sukaktį. Iškilmišose dalyvaus vėl aktorė Rūta Lee Kilmonytė iš Hollywoodo.

ĮDOMIAUSIAS Naujųjų 1961 Metų sutikimas rengiamas MANHATTENO SALĖJE, N. Y.

NIGHT CLUB programa, maistas, šampanas ir padidintas CLUB 10 ORKESTRAS

Rengia LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS su prisijungusiu LIETUVIŲ SPORTO KLUBU. Su užsakymais kreiptis į LAC - 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N. Y. arba telefonu skambinti EV 2-9790.

KANDIDATĖS I VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS VAINIKĄ PRAŠOMOS SIŪSTI SAVO NUOTRAUKAS

Tūkstančio dolerių vertės kraitis laimėtojai!

KANDIDAČIŲ NUOTRAUKOS jų biografijos siunčiamos iki 1961 m. KOVO 1 D. šiuo adresu: 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

BALSAVIMAI PRASIDĖS 1961 KOVO 15 D.

DEIMANTINIO JUBILIEJAUS IŠKILMĖS 1961 M. BALANDŽIO 16 D.

VIENYBĖ

Lithuanian Weekly Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor and Publisher
192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Telephone: APplegate 7-7257
Vytautas Meškauskas, Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois

Tel. Pioneer 9-2588

Entered as Second Class Matter October 23, 1907
at the Post Office of Brooklyn, New York
Subscription rate: \$7.00 for one year.
Advertising rates on application

Dabar

(Atkelta iš 1 psl.)

Pažymėtina, kad Amerikos lietuviai, pavyzdžiui 1915 metais Chicagoje įvykusiame katalikų kongrese, taip pat kalbėjo tik apie autonomiją. Net toks žymus liudininkų veikėjas, kaip Albinas Rimka, savo 1915 metais Amerikoje parašytoje SLA išleistoje knygelėje (Lietuvių tautos klausimas Europos karės metu) sako, kad nepriklausomybė Lietuvai perbrangiai kaštuotų, nes, anot jo, "nereikėtų ekstra išlaidų valstybių pasiluntiniam ir kitiems prie nepriklusomybės būtinaiems valdininkams užlaikyti..."

Atrodo, kad būsimasis nepriklausomos Lietuvos ministras A. Rimka tada buvo visai nuoširdus šiuo klausimu, nes, pavyzdžiui, jis rašė:

"...Mūsų tautos ir kultūros reikalai ne tik nenukentėtų, bet galėtų būti geriau aprūpinti, negu esant Lietuvai visai nepriklusmingai."

Ar galima tų laikų veikėjus kaltinti dėl to? Ne. Turint galvoje anų laikų sąlygas, net tokia karaliaus Mindaugo II (Uracho) idėja yra patelsinama.

A. MACKŪS IR ŽODIS "METMENYS"

Lapkričio 25 VIENYBĖJE paskelbtas p. A. Mackaus laiškas, iš kurio paaiškėjo, kad jo autorius nežino, kad metmenys yra ne tik naujo žurnalo pavadinimas, bet ir senokas lietuviškas žodis reiškias (pagal prof. dr. Pr. Skardžiaus LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ) ilginius audžiamuosius siūlus ar kiek perkelta prasme - pagrindinius bruožus. Aš nerašiau, kad V. Kavolio redaguojamas žurnalas yra bolševikų. Atvirksčiai, aš aiškiai pabrėžiau jų spalvą spalio 7 d. sekančioje pastrapoje:

"...dų pilni graudžių verksmų ir pykčio (A. Mackaus ir J. Meko) strapsniai, pasirodę liberališkų METMENŲ žurnale, sukėlė bolševikų susidomėjimą. TIESOJE pasirodė pora rašinių, iš kurių ryš-

kėja bolševikų metmenys kultūriniam bendradarbiavimui".

Iš to ir išplaukė, Mackui nepatikęs, rašinio pavadinimas BOLŠEVIKŲ METMENYS. Savo metmenyse bolševikai, pasiskaitę Mackų ir kt. džlaugiasi, kad

"...žmonės užjūryje ima sveikiau galvoti"

ir siūlo tokią bendradarbiavimo formulę:

"...Tarybų Lietuvos jaunimas pasiruošęs bendrauti su savo bendraamžiais lietuviams išelviyoje, kritiškai vertinančiais reakcinės išelviyoje veiklą..."

Tai dabar pakartojama tik todėl, kad priminus tiesą tiems skaitytojams, kuriuos p. Mackaus laiškas galėjo suklaidinti.

Vytautas Meškauskas
Berwyn, Illinois

Mums rašo:

VIENYBĖS replikavimas DIRVAI prieštarauja geram papročiu. Yra priimta diskutuoti lygiam su lygiu: amžiumi, visuomenine padėtimi, kultūrine reikšme ir tt. Iš šio požvilgio pažiūrėjus, toll gražu ne vienodo lygmens laikraščiai. Vienybė yra ne tik seniausias, bet kultūrinis ir visuomeninis laikraštis. Tuo tarpu Dirva, kaip ji besivadintu, tebėra šeimos ir jos draugų tribūna, kurią jie ir prirašo. Pasitaiko taip, kad svarbiausias Dirvoje tas dalykas, kuris pasitaiko redaktoriaus šeimoje ir kuris tik jai vienai gali būti reikšmingas. Tačiau tokie dalykai plačiai aprašomi ir net nuotraukomis pavaizduoma. Panašia forma skaitytojams buvo pateiktas ir redaktoriaus dukters žaidimas mokykloje (Dirva 132 num.). O koks rašymas: naivi ir skurdi argumentacija, be jokios pretenzijos į stilių, kaip gumos kramtymas dirvoje.

Tokio lygio laikraščiu politiniai, kultūriniai ir visuomeniniai dalykai - neaprepiami tolliai. Tai rodo ir išdėtos citatos iš Vienybės prezidento rinkimų reikalui Atrodo, kad Dirvos redaktorius, dėdamas jas, tikėjosi švystelėsias savo išmone, bet nepasisekė, nes jo panaudotos citatos patarnavo ne jam, bet vėl Vienybei.

Be abejonės, rimtesni Dirvos skaitytojai pastebėjo tai ir buvo nustebinti tokios priemonės sumetimais. Ar neužteko to? Kam dar Vienybei (47 num.) reikėjo tą dalyką Dirvos redaktoriui parodyti. Ar ne geriau būt, jei Vienybė iš viso nekreiptų dėmesio į Dirvą, kol ji tokia, kokia yra. Dabar ji joks partneris Vienybei. Paritetas turėtų būti išlaikytas ir laikraščių santykiuose.

T. Mažeika
Manhattan, N. Y.

APIE VIENĄ IR KITUS

New Yorke statomas A. Skėmos veikalas yra glaudžiai susijęs su tragiškai komiškom pastangom sukurti tremties teatrą. Jei Vytautas Valiukas dar kartą leidžiasi i teatrines avantiūras, niujorkiečiai padarytų didelę klaidą jam leisdami vėl pasitraukti.

Vytautas Meškauskas

Prieš porą metų, išlydint Vytautą Valiuką iš Chicago ir New Yorką, bėdžiau spręsti mįslę: kiek laiko turi praėti, kad tas talentingas aktorius ir režisorius, susipažinęs su amerikinio teatro centro New Yorke pastangomis, pasisekimais ir nepasisekimais, vėl grįšt į savųjų tarpą? Mat, nors Vytautas Valiukas ir turi griežtojo mokslo - inžinieriaus - profesiją, tačiau jo širdis ir aistra priklauso teatrui. Chicagoje jis buvo nuėjęs taip toli, kad net statė lietuviams tokio pasaulinio repertuaro veikalus kaip Anouilho ANTIGONĄ ir Ten. Williamso STIKLINĮ ŽVĖRYNĄ. Pastatymai, mano nuomone, buvo labai vertingi. Deja, lietuviškoji Chicago, bent tie, kurie tariasi vadovauja jos viešajai nuomonei, nepajėgė suprasti, kad su Vytautu Valiuku buvo susijusi paskutinė viltis Chicagoje retkarčiais turėti ką nors panašaus į teatrą. Pagal kunigų, kurie, šlaip ar taip, vadovauja visam lietuviškos Chicago viešajam gyvenimui, rankvedžius aukščiau minėti autoriai nėra "košer", plačiai masei trūksta elementarinių žinių apie teatrą, o tarp šviesuolių trūksta vienybės reikalingumo supratimo. Dėl viso to, nors anie spektakliai ir praėjo nemažu pasisekimu, jie vis dėlto nesukėlė entuziazmo tollmesniam darbu.

Ir dar vienas svarbus dalykas. Mūsų plačioji publika yra įpratusi reikalauti, kad mūsų menininkai, aktoriai ar muzikai, būtina duotų ką nors "lietuviška". Mums, girdi, tarptautiniai klasikai, ypač moderniųjų laikų, visai neįdomūs.

Teatro srityje su "tautiniu" repertuaru išsiversti iki šiol buvo ypač sunku. A. a. Clevelando Kultūros Fondo skyrius, vėliau prasidėjusios bendruomenės "stempedės" sutryptas, tam reikalui prieš 8 ar 9 metus buvo paskelbęs net dramos konkursą. Jury komisija šalia pirmininkės Aldonos Augustinavičienės sudarė režisoriai Stasys Pilka ir Vytautas Valiukas, o tuo laiku buvęs rašytojų d-jos "caras" Ben. Babrauskas iš savo pusės paskyrė žinomą "kultūrininką" S. Tamulaitį bei DRAUGO juokų skyriaus red. A. Baroną. Na, ir buvo juokų, tiesa, gana graudžių. Jury komisija rado, kad geriausi veikalai, prislysti tam konkursui buvo PABUDIMAS bei VIENAS IR KITL. Jų autorius pasirodė esąs Antanas Skėma. Tada prasidėjo įvai-

Vytautas Valiukas

rūs įtaigavimai, kad abiejų premijų vienam ir tam pačiam asmeniui negalima duoti. Tai esą "nedemokratiška" ir t. t. Prisi-gincyta privačiai ir spaudoje, bet pats svarbiausias dalykas buvo užmirštas - tai, kad mes turime autorių, kuris gali patiekti visais atžvilgiais gerus veikalus, aktualius ir tinkančius "tremties scenai". Konkurse išryškėjo iš ko ką galima laukti. Deja, tokių išvadų niekas nedarė ir tuo nesidžiaugė. Skėma laimėjo dar vieną konkursą - DARBININKO su savo ŽVAKIDE; ir... susidomėjimas teatro reikalais visai pranyko.

Kai po kelių metų pertraukos vėl atgijo teatro entuziastų ryžtas, jis turėjo pradėti savo veiklą ten, kur ji nutrūko, su... Antanu Skėma. Štai Detroite įvyko Žvakidės premjera, o Vytautas Valiukas grįžta į sceną New Yorke su VIENU IR KITAIS. Man atrodo, kad tas veikalas buvo parašytas specialiai anam Clevelando dramos konkursui... ir DP teatrui. Parašytas paprastai ir suprantamai, tačiau su įtampa. Atskiri veikėjai nepasako nieko ypatingo, tačiau jų visų žodžius ir veiksmus į krūvą sudėjus pasigirsta, kaip paprastai pas Skėmą, giesmė žmoniškumui.

Chicagoje VIENĄ IR KITUS statė Stasys Pilka, Pranaitį vaidino Vytautas Valiukas. Veikalas paliko labai malonų įspūdį. Gaila tik, kad jį tada matė palyginant ne labai daug žmonių. Mat, Pilka jį sumanė statyti International House salėje, labai toli nuo lietuvių gyvenamų vietų. Na, o čikagiečiai turi numintą takelį į brangią Maria High ar, dabar, jėzuitų namus, kitur jų nesutrauks.

Newjorkiečiai, tikluos, nepadarys čikagiečių klaidų. Jei Vytautas Valiukas leidžiasi i teatrines avantiūras, negalima jo daugiau paleisti. Esu tikras, tie, kurie apsilankys VIENO IR KITŲ spektakliuose, sutiks su manim ir savo naudai praleis keletą labai malonių valandų, kartu nebus nusidėta nei "tautiškumui" nei "patriotiškumui."

Slapta religinių knygų leidykla

Maskvoje susekta slapta religinių knygų leidykla, S. Kazeyevo, 24 mt. amžiaus, vadovaujama.

Paskutiniuoju metu jis aprūpindavo juodąją rinką mažo formato maldaknygėmis. Knygos buvo spausdinamos valstybinėje techniško leidinių spaustuvelyje.

Sovietų Sąjungoje, kur ateizmas yra formal religija, religinių knygų spausdinimas yra griežtoje valdžios kontrolėje. Todėl S. Kazeyevas turėjo susirasti narsių avantiuristų šiam nelegaliam darbu. "Nei vienas jų negalėjo atsispirti pinigui," pareiškė Kazeyevas.

Antanas Skėma

Vyt. Maželio nuotrauka

Su žiburiu vidudieni

Vytautas Aimara

Vieša paslaptis, kad senieji ir naujieji ateiviai nerdaug jau broliškai tarpusavy sutaria. Tačiau, valgymo atveju — bendradarbiavimas puikiausias. Ir nesvarbu, koks būtų parengimas; ar kurio nors Klūbo gimtadienis ar literatūrinis vakaras. Tik pasibaigus programai ir artistams tebesilankstant, jau puolama į gausiai apkrautus stalus. O stalai apkrauti taip, tarytum susirinkusieji ką tik būtų grįžę iš Sibiro. Čia ir storos, lyg vandentekio vamzdžiai; dešros, ir tiesiog nepadoriai rausvas kumpis; iš lėkščių šliaužia aprasoję kopūstai, taip ir norisi kuo greičiau juos sukimšti į burną, kad nenušliaužytų į aslą; milžiniškose lėkštėse, lyg maudymosi baseinuose, plūduriuoja kažkokie fantastiški grybai, taip išraižyti, kad primena abstraktines skulptūras; gera, sena, nostalgiška silkutė (kiek prie jos dūmota, kiek prašnekėta praeityjė!) tebegrimzta į pomidorinį padažą; čia daugelis kitokių, neišpasakytai viliojančių valgių.

Tada įvyksta tikros Žalgirio kautynės, kai dar nebuvo aišku, kas laimi: vokiečiai ar Jungtinių Tautų kariuomenė, lietuviams vadovaujant.

Pirmieji daliniai sudaryti iš ponių. Ir tos, kurios bandė skaityti Proustą ir todėl kas antras žodis naudoja "subtiliai," ir tos, kurios dar nepamiršo kaip ravimi daržai — smogla visu savo svoriu į masinančius valgius, o vargšams vyrams telieka manevruoti tarp masyvių šlaunų, alkūnių ar kitokių imponantiškų dalykų, idant kaip nors pralįsti nesugniuždytam prie kokio užsilikusio kashelio.

Šiuo atveju, senieji ateiviai geresnių manierų: jie visa tai atlieka sėdimose pozicijose, atseit, mažiau susidūrimų žmogus prieš žmogų. Gi naujieji, bando kautis dėl maisto stovint, todėl ir šakutės, peiliai, žmonės, šnektos susijaukia į makabriškai dekoratyvią krūvą.

Kalbos apie "kultūravimą," manding, yra aktualios. Štai dail. J. Pautienius nutapė peizažą, kuriame esama be kita ko ir karvių. Tasai paveikslas atiteko vienam Chicago's savaitraščio redaktoriui. Taigi, redaktorių, mokslininkų patyrinėjus paveikslą, ištare: "Paveikslas geras, bet karves reikės pataisyti!"

DR. KAZYS GRINIUS, trečiasis Lietuvos respublikos prezidentas, kurio mirties dešimtmetis minimas kai kuriose kolonijose. Dr. K. Grinius mirė 1950 m. birželio mėnesį Chicagoje. Mirusiojo kūnas buvo sudegintas, ir pelenai laikinai padėti Chicago's lietuvių tautinėse kapinėse. Nuotraukoje — kaip Grinius atrodė atvykęs į New Yorką, kur jam buvo surengtas iškilmingas priėmimas.

Vienybės nuotrauka.

Basanavičius, Kudirka, Vydūnas lemtingieji Lietuvos kūrėjai

A. Merkelis

Tęsinys iš praeito numerio

Gimtasis kraštas, kilmė, auklėjimas ir Vakarų kultūra, kurioj jis brendė, negalėjo Vydūno išugdyti nei romantiku, koks buvo Jonas Basanavičius, nei juoba realistu, koks buvo Vincas Kudirka. Vydūnas mistikas, įteškąs tikrosios daktų esmės, susidomėjęs amžiniais žmogaus būties klausimais ir į juos įteškodamas atsakymo nustatinėja žmogaus gyvenimo galres. Gyvenimas Vydūniui kupinas slėpiningumo, o žymiausias slėpinys — gyvybė ir žmogaus esmė. Bet žmonių daugumai, pasak Vydūno, tai nesvarbu: viskas jiems atrodo pažįstama ir žinoma. Jie per daug prisirišę prie daiktų, kad jaustų didžiąją gyvenimo nuostabą. Viskas, kas yra ir vyksta glūdi begalinėje erdvėje ir neaprepiamam laike ir, kad žmogus susivokia esąs Didžiąjame Slėpinyje, praregi ir nustemba tuo, kas gyvenimas yra, ir ką jis žmogui nuostabaus suteikia (Vieno žmogaus įsinešimas į gyvenimą. Rankraštis). Pasak prof. Mukolo Biržiškos, Vydūnas "ir savo gyvuoju ir rašytiniu žodžiu įspūdingai prabyla į tautą, tikriau į jos rinktinę, kaip jos gyvenimo ir kelio gilintojas ir įprasmintojas, kiekvienam nuoširdžiam gyvenimo prasmės įteškotojui jos rodytojas ir patarėjas" (Lietuvių Tautos Kelias, II t. 60 psl.).

Tautiskumas dorovė

Vydūniui tautiskumas yra neatsiejamas su žmogaus dorovė "Matau, — rašo Vydūnas, — kad žmonės, pertraukdami ryšį su savo kilme, savo tėvais — protėviais, gadina savo dorovę ir intelektą, trukdina savo dvasios — sielos tarpimą, praleidžia veltui savo amžių. O aš norėjau supratimą sužadinti, kad to nepadarytų. Pats lietuviškumo išlaikymas yra antros eilės dalykas. Jis yra forma, o man rūpi esmė, ir aš noriu dirbti ne kelių žmonių, bet dvasiniam visos lietuvių tautos labui" (Naujas Žodis 1928 m. I nr.). Todėl, pasak Vydūno, tik tas gali būti šviesus, doras, kilnus ir taurus, kurs atjaučia savo as-

menyje savo tautos gyvybę, kurs klausos, savo tautos gyvenimo gaidos ir leidžia jai skambėti iš savo gyvenimo (Mažosios Lietuvos Šventė Sekminės, 1927 m., 17-18 psl.)

Vydūniui tautiskumo išlaikymas ir ugdymas yra tiek svarbus ir reikšmingas, jog be jo neįmanomas Vydūno skelbiamas žmoniškumas. Kas nutatėja, tuo pačiu ir nužmogėja. Tai ne tik vieno Vydūno, bet ir kitų žymių Mažosios Lietuvos veikėjų įsitikinimas. Liudvikas Rėza (1776.1.9 — 1840. VIII 30) škelbė, kad "kiekvienos tautos aukštesnis apšvietimas ir dvasios išstobulinimas tegal tik prigimtoji kalboj nusiduoti: nes prigimtoji kalba yra vartai, pro kuriuos visos didžiosios ir vaisingosios idėjos žmonių sielai privedamos. Prof. V. Mykolaitis teigia, "kad Vydūno tautiskumas ir patriotiskumas turi gilią šaknis pagrindiniuose jo pasaulėžiūros praduose. Suimdamis visą jo mokslą apie tautos reikšmę, galėtume formuluoti tokį dogmatinio griežtumo postulatą: non est salus extra nationem — be tautos nėra išganyimo (Vydūno Dramaturgija, 23 psl.)

"Visiems yra žinomas dėsny, — rašo prof. V. Mykolaitis, — kad kiekvienas žymus tautinis rašytojas, poetas, menininkas yra tampriai suaugęs su savo tauta ir jos kultūra, kad jis atstovauja tam tikrą jos išsivystymo momentą, kad jo kūrybos šaknis glūdi lauge į tautos dvasią ir praeitį. Vydūnas yra žymus tautinis lietuvių rašytojas ir net vienas iš dvasinių tautos vadų. Didžiausias jo kūrinių sprendžia svarbias Tėvynės problemas, ir visa jo kūrinių galia minta susirūpinimu dėl lietuvių tautos atgimimo, augimo ir tobulėjimo. Ir vis dėlto Vydūnas stovi vienas mūsų literatūroje. Jojo kūrybos forma ir nuotaika, jo savotiška pasaulėžiūra ligi šiol nesutampa nei su viena mūsų literatūros srove" (Vydūno Dramaturgija 7 — 8 psl.).

BUS DAUGIAU.

SANTARIEČIAI SVARSTO

SANTYKIUS SU KRAŠTU

Studentų Santašos lapkričio 19 d. įvykęs susirinkimas buvo skirtas vadinamam santykių su Lietuva klausimui. Ivdą į problematiką padarė svečias iš Washingtono V. Trumpa. Savo pranešime V. Trumpa iškėlė pasikalbėjimo su krašte likusiais svarbą ir aktualumą, čia pat betgi nurodydamas ir tokio dialogo ribas, atsižvelgiant į esamas Sovietuose sąlygas. Anot V. Trumpos, iš dialogo turėtų būti visiškai išimtos grynai politinės problemos, nes mūsų tautai šiandieną yra atimta galimybė daryti šia prasme bet kokius sprendimus. Taip pat ir išeivijos įtaka Vakarų politikos kryptiai nesanti efektinga. Sprendimai esą daromi Maskvoje ir Washingtone. Šioje srityje pasikalbėjimai negalėsia duoti jokių konkretnių rezultatų. Kas kita vad. kultūrinė plotmė. Lietuvos menininkai, ypač rašytojai ir poetai, bando įteškoti savarankiškų kelių, išsisukti nuo bet kokia kūryba žudančios Maskvos generalinės linijos. Šias pastangas reikėtų sekti ir vertinti. Gyvais pavyzdžiais kalbėtojas iliustravo estetizmo, individualizmo, laisvės ilgesio reiškinius Lietuvoje, kurie bylėja apie veržimąsi atsikratyti nuobodaus socialistinio realizmo.

V. Trumpa apgalestavo kaikurių nusistatymą, dažnai randantį atgarsį ir mūsų spaudoje, gyvenimą Lietuvoje vertinti generalizuotai, į viską žiūrėti, kaip į bolševikišką išraišką. Toks nusistatymas aptemdą žvilgsnį ir neleidžia giliau įžvelgti ir pažinti tikrą tautos būtį, jos pastangas ir bandymus.

Diskusijoje buvo iškelta, kad izoliacinės tendencijos esančios priešingos demokratijos esmei. Kiekvienos demokratinės visuomenės charakteringa savybė esanti jos atvirumas įvairioms įtakoms, be cenzūros ir draudimo studijoms ir susipažinimui su įvairiomis nuomonėmis, įvairiomis tendencijomis. Apgalestauta, kad dažnai mūsų studentai išeivijoje pasirodo nepriaugę sutikti priešingas ideologijos argumentus, neįstengia jiems reikiamai atsikirsti. Esąs jaučiamas savosios koncepcijos neturėjimas, ideologinė tuštuma.

Taip pat buvo paabejota, ar mūsų išeivijos spauda eventualiam krašto — išeivijos dialoge galės suvaidinti tinkamą vaidmenį; ar ji pasinėrusi į smulkius, žemo lygio ginčellius bei "kas ką aplankė ir kur vasaravo" kronikas, dar daugiau nenuvils krašte likusiųjų Vakarams ir išeivijai tenkančia misija laisvės kovoje su tironija.

Baigdamas diskusijas V. Trumpa siūlė išeivijos studentams nuolat sekti Lietuvos periodiką, nes ir toks vienišališkas "bendradarbiavimas" turis teigiamą momentu: jis leisias atviromis akimis žiūrėti į lietuvių tautos kelią okupacijoje, palengvinsias susidaryti tikresnę nuomonę apie krašte vykstančią kūrybą, padėsias ir mums patiems netapti svetimais savo krašto problemoms.

Diskusijos vyko Festival restorano svetainėje, New Yorke. Be studentų santariečių susirinkime dalyvavo šviesiečiai, santariečiai-filisteriai bei jų svečiai, J. G.

LIETUVIAI PAVEIKSLUOSE

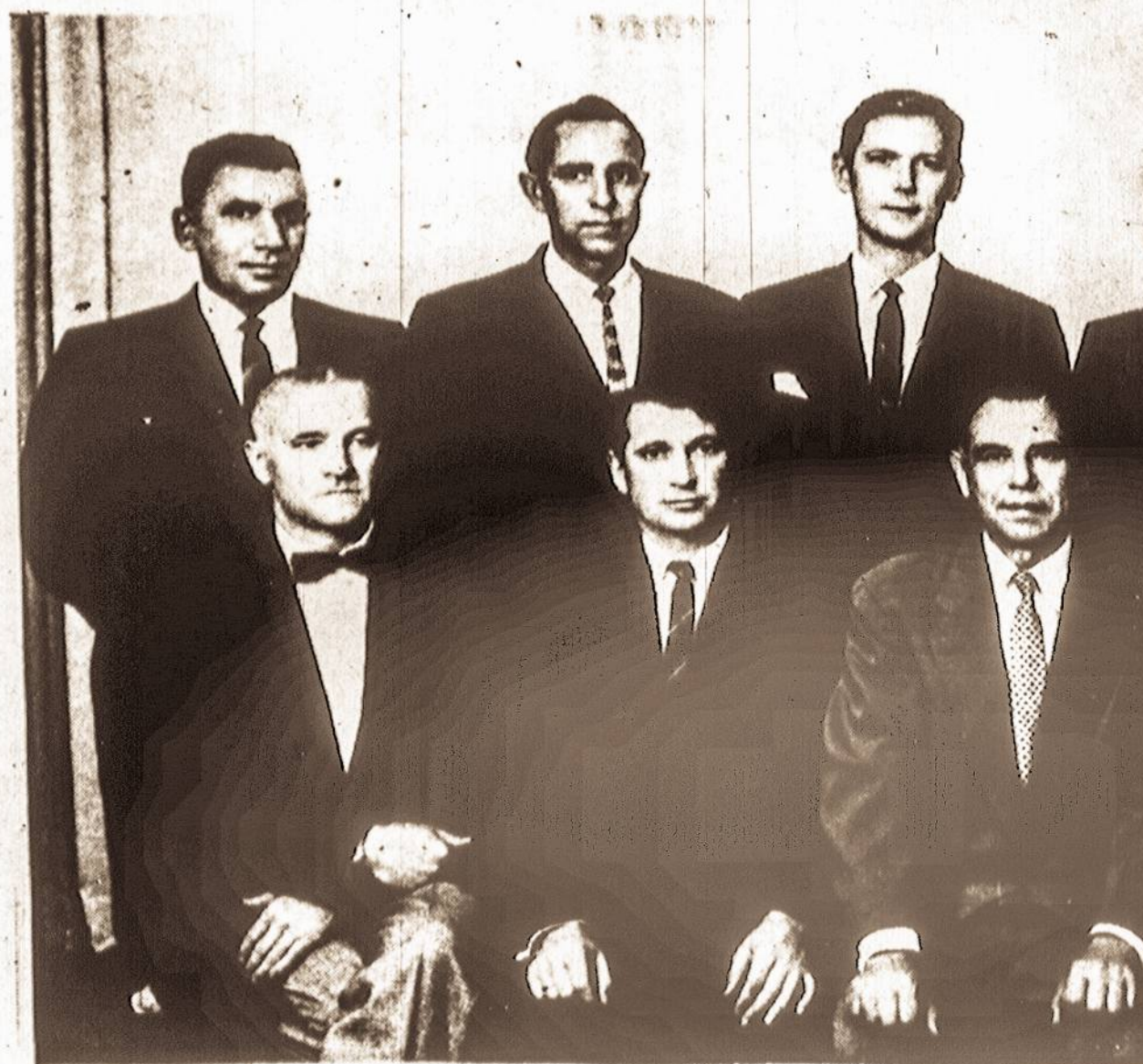
VYTAUTAS MEŠKAUSKAS (kairėje), atvykęs į savo dėdės Domininko Nargelevičiaus laidotuves, su vellonies sūnumi Domu Nargele VIENYBES redakcijoje.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

L. B. Chicago apyg. v-bos suruošto literatūros vakaro, lapkričio 13 d., B. Pakšto svetainėje, dalyviai. Iš k. į d. sėdi: St. Laucius, J. Augustaitytė — Vaičiūnienė, J. Švabaitė — Gylienė, B. Babrauskas. Stovi: A. Rūkas, K. Almenas, A. Baronas, J. Ignatonis, J. Vaičiūnas.

V. Noreikos nuotrauka

Chicago apyg. L. B. Valdyba, suorganizavusi Lietuvos Prekybos ir Pramonės Parodoje. Sėdi iš k. į d. J. Jasaitis, pirm., J. Ignatonis. Stovi: P. Šulas, J. Vaičiūnas, S. Šlaučiūnas.

Tautų Draugystės Festivalyje Chicagoje, lapkričio 13 d. Kairėje: v. sktn. Z. Juškevičienė. Dešinėje, kankintytė, programos atlikėjai ir talkininkai.

s. Paviljoną Tarptautinėje
Bertašius, A. Gintneris, J.
čiūnas, P. Bielskus, F. Va-
V. Noreikos nuotraukos

13 d. Prie Lietuvos Skyriaus.
ansamblio vedėja A. Kirvai-

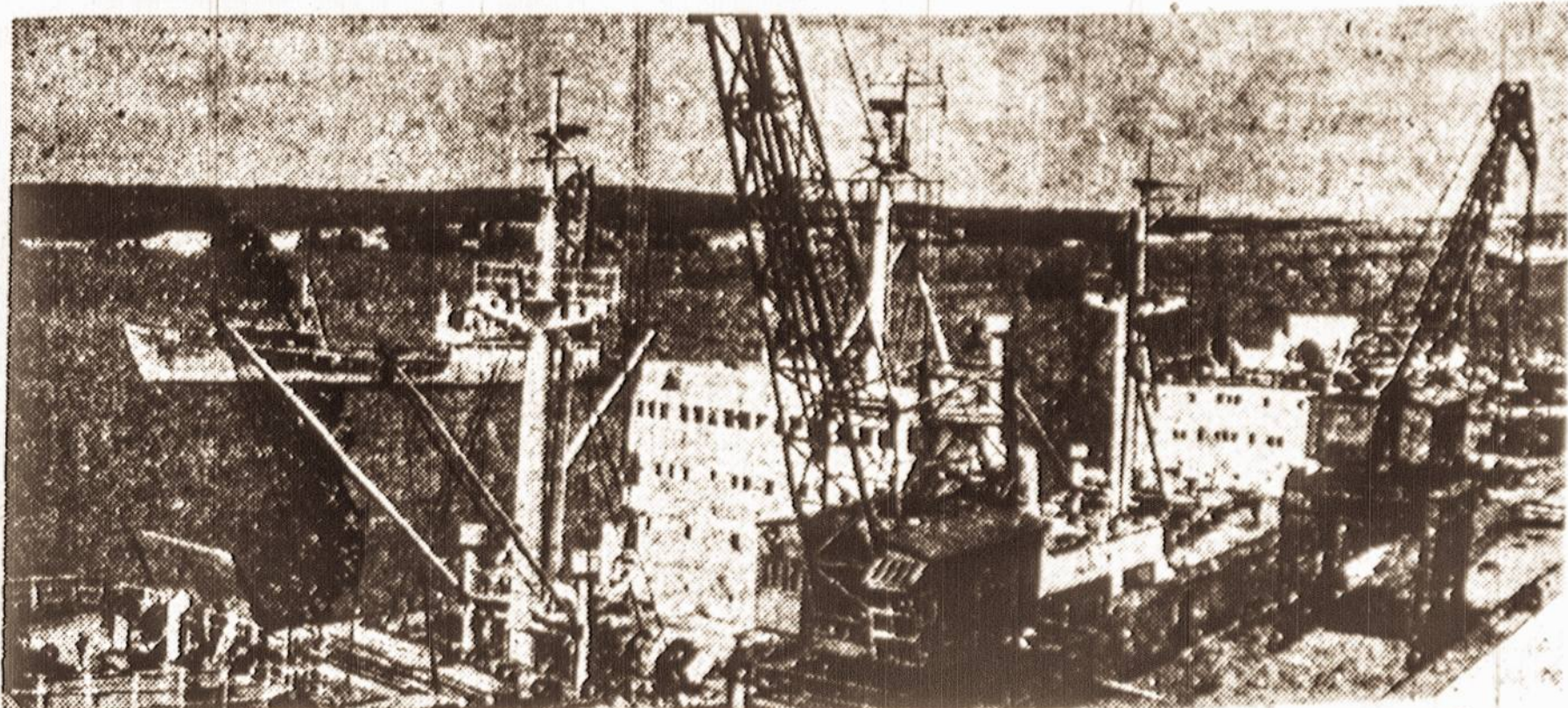
Prie motinos paminklo Pavergoje Lietuvoje

gruodžio 2 d.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

KAIRĖJE: Maspetho Lietu-
vių Piliiečių Klubo veikėjai,
neseniai net dvi dienas pa-
gret minėję Klubo 50 metų
sukaktį. Iš kairės į dešinę:
J. Lazauskas, Ch. Mitchell,
Klubo pirmininkas, J. Ja-
kaitis, F. Yocis, jubiliejaus
komiteto pirmininkas, F.
Venis ir P. Lisauskas —
daugiausia pasidarbavęs,
kad ši auksinė Klubo su-
kaktis praėtų sėkmingai.
Lietuvių Piliiečių Klubas
Maspetho turi didelius na-
mus ir gražiai įrengtas
sales parengimams. Reikia
pasakyti, kad šiuo atžvil-
giu Maspetho lietuviai iš
dalies yra pralenkę savo
kaimynus Brooklyne.

Dabartinis Klaipėdos uosto vaizdas.

"Treciasis" Ciurlionio talentas

Lietuvoje yra surinkta plauostas Ciurlionio laisų, kurie apime tris jo gyvenimo laikotarpius: is Leipcio 1901 - 2 m., is Druskininkų, Varšuvos ir kelionių 1904 - 6 m., is Vilniaus, Peterburgo ir Druskininkų 1907 - 9 m.

Laiškuose tolydzio pastebime charakteringą Ciurlionio asmenybės bruožą — šviesų, džiugų entuziazmą. Jis džiaugiasi viskuo: pro langą regimu Leipcio dangaus gabalėliu, ranka persirašinėjamos R. Strauso partitūros grožybėmis, liaudies dainelės tobulumu, numylėta tėviške ir šeima, išauštančių jo tautai geresnių laikų dvelkimu. Entuziastas jis meno kūrybos klausimuose, besidžiaugias, kaip kiekvienas menininkas, kokių savo sumanymu, ir juoba nuosirdžiausiai besidžiaugias — kaip toli gražu ne kiekvienas — savo draugo pavykusių kūrinių.

Kartu Ciurlionis ir be galo reiklus. Visų pirma — sau. Dažnai jis nepatenkintas savo kūriniais, o baigdamas antrąją konservatoriją, rašo: „Sustiprėjo įsitikinimas, kad reikia daug iš savęs reikalauti. Kuo daugiau — tuo geriau. Rašyti tik, kad rašytum, tai geriau — visai nerašyti. Nieko nebijoti, nes joks kritikas nepasakys man to, ką aš pats sau galiu pasakyti“ (N 86, E. Moravskiu). Šis bruožas lydėjo Ciurlionį visą neilgą jo kūrybinį gyvenimą, tolydzio versdamas ieškoti savitos išraiškos, ir nei tokiose srityse, kur niekas ligi jo dar nebuvo bandęs. Meniniame gyvenime gerai suprastamas vos besikuriantios lietuviškosios visuomenės galimybės ir poreikis, pats ryždamasis rašyti operą „Jūratė“, paprasčiau, prieinamiau (t. y. „nugalėti dar sunkesnę uždavinį“ — N 196, S. Kymantaitei), Ciurlionis tačiau niekad nemažina principinių reikalavimų. Muzikinis lietuvių inteligentijos skonis žemas, į kompozitorių kūrybą prisibrovę pernelyg daug trivialių svetimybų, ir Ciurlionis jaučia pareigą kovoti nebe vien kūrybos pavyzdžiu (jos ir išgirsti beveik nėra kur), bet ir publicisto plunksna. Lietuvių muzikos lietuviškumas — štai kas jam rūpi ir stambiame straipsnyje „Apie muziką“, ir polemikoje dėl C. Sasnausko. „Neužmirškime tik, kokia atsakomybė guli ant mūsų. Esame pirmi lietuviai kompozitoriai, ir ateinančios kartos mūsų veikaluose ieškos pavyzdžių. Esame tarytum mazgas tarp liaudies dainių ir lietuvių muzikos ateityje... Mūsų credo — tai mūsų seniausios dainos ir mūsų ateities muzika“.

Pakartotinai, primygtinai pabrėžia Ciurlionis būtinumą lietuvių kompozitoriams gilintis į liaudies kūrybą, pajusti gilų paprastų dainų grožį bei tobulą, savitą formą ir tuo keliu einant „atrasti širdyje seniai nejudintas stygas“, sukurti tikrąją lietuvių muziką.

Tai menininko Ciurlionio mintys, jo pažiūros į lietuvių meno uždavinius. Jos ne tik teisingos ir svarbios istoriškai, jos kartu ir labai brangios mums šiandien, kai norime geriau pažinti paties Ciurlionio kūrybos tendencijas.

Iš tų pačių laisų tarsi žvelgia į mus šviesus Ciurlionio-bičiulio žvilgsnis. Tai jis bara tinginiaujantį draugą, tai sykiu džiaugiasi, tai svajoja apie kokias keliones į Afriką, į tolimas Rytų šalis. Tėviškai susirūpinęs seka jis savo jaunesniųjų brolių mokslą, laiškuose broliui Povilui ne tik su didele meile, bet ir su nemažesniu pedagoginiu taktu stengiasi padėti kryžkelėse atsідūrusiam jaunuoliui.

Švycioja laiškuose ir kasdienis Kastanto Ciurlionio palydovas — sąmojis, pokštas (neventa ir sūresnio studentiško žodelio); kartu juose ir nuolatinis tėviškės išsiilgimas, nesykį melancholiškas susimąstymas, tarsi intymaus pasipasakojimo gaida jo subtilių preliudų puslapiuose.

Ir visur neišskaičiuojami įvaizdžiai, palyginimai, aprašymai, pasakos. Domėtis Ciurlionis domisi viskuo, kiek begali suspėti, o du dalykai — gamta ir meilė — ypač skraidina jo lakią menininko fantaziją. Ir jai reikšti jis turi ne vien tapybą, muziką, bet ir žodžio dovaną. Daugelis Ciurlionio laisų, jo Kaukaze rašytosios mažos literatūrinės improvizacijos slepia tikrus poezijos perlus, rodo didelį „trečiąjį“ Ciurlionio talentą (kurio jis, deja, kad ir kaip norėdamas, neturėjo galimybės vystyti). Pasigėrėti, kaip jau minėta, čia yra kuo ir skaitytojui, ir tyrinėtojui. Tuoj pastebime, jog tose fantazijose, ar tai savarankiškose, surašytose eskizų sąsiuvinėliuose, ar tai laiškuose supintose su besiveržiančiais bičiulystės, meilės jausmais, tolydzio šmėkščioja pažįstami jo paveikslų motyvai. Tai pasakos, kurias Ciurlionis matė ir girdėjo gamtoje, kurias ne tik tapė ar skambino, bet ir čia pat kitiems parodydavo, žodžiu aprašydavo.

„Pavasaris! Saulė staiga tarsi pasikeitė: šviesi, besisypsanti lėtai žengia aukštoje mėlyneje. Tame savo kelyje vėl beria mums visą kaskadą spindulių, o su jais — džiaugsmą, šviesą, šilumą ir gyvenimą“.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

ANTANAS SMETONA, buv. Lietuvos Respublikos prezidento vaikaitis, vis sėkmingiau reiškiasi kaip koncertinis pianistas. Šiuo metu A. Smetona studijuoja pas žinomą pianistę Nadia Reisenberg, kuri ypatingai garsi savo įskambintomis plokštelėmis. Gruodžio 15 dieną Mannes College of Music salėje, Manhattane, (157 E. 74th St.) jaunas pianistas skambins Brahms'o koncertą in B Flat Major su orkestru. A. Smetona taip pat ruošiasi dalyvauti tarptautiniuose pianistų konkursuose.

KAMERINĖS MUZIKOS VALANDĖLĖ

Lietuviškos kamerinės muzikos nėra daug, bet ir su tais negausiais kūriniais lietuviškoji visuomenė neturi progos susipažinti. Filisterių Skautų Sąjungos New Yorko skyrius yra užsimojęs supažindinti muziką besidominčią visuomenę su šia mūsų kompozitorių kūrybos sritimi. Yra užsibrėžta pristatyti Gaidelio, Ciurlionio, Dvariono, Lapinsko, Zilevičiaus, Lauriškaus ir kitų kompozitorių kūriniai.

Pirmoji šios rūšies valandėlė įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d. 7 val. vak. Vienybės patalpose, 192 Highland Blvd., Brooklyne. Programoje pirmą kartą New York'e bus išpildyta J. Gaidelio Kvintetas pučiamiesiems, parašytas Bostone 1956 m., ir klaidiečio Lauriškaus Romansas ir Scherzo klarinetui su fortepijonu, Op. 30. Be to, girdėsime F. Mendelsohno, Beethoveno ir J. Lefebvre kūrinis.

Šią valandėlę ves muz. Vytautas Strolia. Kūrinis šalia V. Strolios išpildys nelietuviškas muzikas.

Muzika besidomintys asmenys kviečiami atsilankyti.

Vytautas Bacevičius radijo programoje

Vytautas Bacevičius vėl skambins ant KEYBOARD MASTERS New Yorko Miesto Radijo stoty - WNYC (Municipal Broadcasting System) sekmadienį, gruodžio 11 d., 8:30 - 8:55 val. vakare.

Tai bus jo 44-tas koncertas toj stoty. Programoj: Chopino Etude, Op. 25, No. 12; Ravelio "Oiseaux tristes" ir "Alborada del gracioso" (iš Suitos "Miroirs") ir Bacevičiaus du kūriniai: Capriccio, Op. 28 tik ką išleistas New York'e (Mercury Music Corp.) ir Poeme Cosmique, Op. 65.

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY

Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupus moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius
Juozas Belza, izdininkas

Iškirpk šią atkarpą ir siųsk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

JOHN BALTADUONIS FRANKFORD AVENUE

Cafe

1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ Londone

Praneša visuomenės žiniai, kad gaūta daug naujų įvairių medžiagų iš ko galima pasirinkti sudarant siuntinius artimiesiems 100 įvairių medžiagų vyriškiems kostiumams 200 medžiagų mot. kostiumams, suknelėms 100 medžiagų mot. ir vyriškiems paltams.

Visos vilnonės medžiagos - angliškos su žaidimu MADE IN ENGLAND. Medžiagų pavyzdžius galima matyti ir pasirinkti pas mūsų atstovą JONĄ DAUGIRDĄ

337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

TEL. EV 4-1232 ir EV 7-4940

Moterys

Kelionė per Atlantą

Emilija Morkuvienė

Birželio 30 d. (1959 m.) buvo mano paskutinė darbo diena Pan American Airline. Aš čia išdirbau septynerius metus, keleivių priėmimo skyriuje. Pagaliau pasitraukiau. Mano malonūs bendradarbiai surengė man atsisveikinimo vakarienę. Visi dvidešimt septyni susėdo aplinkui mane. Jie šypsojosi, jie apdalino mane dovanomis. Jaučiausi laiminga. Žinojau, kad po kelių dienų pati būsiu keleivis ir stovėsiu anapus langelio. Tačiau, kartu, man buvo kažko liūdna. Tūrbūt, aš pripratau aptarnauti kitus per šiuos septynerius metus.

Liepos 3 d. nuvykome į Idlewild aerodromą. Jis buvo perpildytas prieš Liepos Ketvirtąją. Feliksas ir aš dar nebuvome reguliarius keleiviai. Skridome su tarnautojų bilietais. Todėl paskutiniu metu, kai jau buvome gavę vietas, mus sustabdė tarnautojas ir tuo pačiu mandagiu tonu, kurį aš tiek kartų naudoju, tarė: "Mėginkite rytoj". Mudviejų vietos atiteko dviem spalvotom keleivėm.

Buvo truputį juokinga, ir net nejuoku, sugrįžti pas mus atlydėjusius draugus, girdėti jų raminančius žodžius, kelti iš miego 3 val. ryto Povilą Klonį, kuriam buvome atidavę savo namų raktus. Ištikrųjų jį pažadino mūsų šuo, kuris taip nepaprastai apsidžiaugė, kąd... sugrįžome.

Kita diena buvo sėkmingesnė. Patekome į skrendančiųjų sąrašą dėka jauno vokiečio, kuris tarnauja Pan American, Berlyne. Jis išbudėjo klaurą naktį aerodrome. Penkias minutes prieš išskridimą, įsėdome į didžiulį D-C7, vadovaujamą kapt. Bassett ir lygiai 1:30 val. p. p. atsiplėšėmė nuo žemės.

Feliksas mane nufotografavo lėktuve. Dabar jau buvau tikra keleivė. Mano skridimas per Atlantą prasidėjo. Pirmą kartą mačiau tiek daug erdvės puikią, saulėtą dieną. Mes švelniai slydome 20,000 pėdų aukštumoje virš plataus Halifaxo, New Foundland.

Dar labiau buvau sužavėta šiaurės naktimi. Aš laukiau, kol visiškai sutems, ir nesulaukiau. Pro langus nuolat švytėjo sidabriniai stulpai.

Kai New Yorke buvo 11 val. vak. mes nusileidome 4 val. ryto, per pat saulėtekį, Airijoje. Turėjome tris ketvirčius valandos laiko. Čia mūsų akys nukrypo į praktiškuosius dalykus, Shannon Free Port aerodromas panašus į amerikoniškąjį, ir savo prekių išdėstymu ir aptarnavimo atmosfera. Jis ypatingai populiarius savo pigiais gėrimais, airiškais wiskey ir kt. Už butelį, kuris New Yorke kainuoja 7 dol. čia mokėjome 2 dol. Kiekvienam leidžiama nusipirkti po penkis butelius. Dar čia labai dailios lininės medžiagos. Taip mudu ir pasidalinome. Feliksas nupirko wiskey, o aš liną. Atrodo, kad linas ypatingai mėgiamas Airijoje. Įlipus į lėktuvą pamatėme patarnautojus baltais švarkais apsilvilkusius, o visiems keleiviams buvo išdalinti geriausios airiškos drobės meniu ir servetėlės.

Mes manėme, kad skridimas per Atlantą bus labiau varginantis. Tačiau, mūsų maloniui nustebimui, kelionė praslinko greit, su geru maistu, mandagiu patarnavimu ir simpatingais bendrakeleiviais.

Neįneapsižiūrėjome, kaip praskridę gabių Europos nusileidome moderniame Frankfurt am Main aerodrome. Čia mūsų sužavėjo nepaprastas vokiečių tarnautojų tvarkingumas, tikslumas ir darbo greitis. Visi tarnautojai kalbėjo gera anglų kalba. Nežiūrint didelio judėjimo, mes labai greit perėjome per muitinę, mūsų bagažas buvo patikrintas paviršutiniškai. Dar New Yorke mus įspėjo, kad Frankfurto aerodromas kariškas ir tikrinimo tvarka ypatingai griežta. O mes, po trumpos formalumų valandėlės, jau sėdėjome taksi ir važiuojome į Dorchmund Hotelį.

B. d.

EMILIJA MORKUVIENĖ, kurios įdomūs įspūdžiai iš kelionės po Europą pradėdami spausdinti šiame numeryje, nuotraukoje matome su vyru Feliksu Bád Hamburge, netoli Frankforto, Vokietijoje.

Labai svarbus pranešimas visiems kurie siunčia siuntinius į Lietuvą arba į kitus kraštus

Artinantis Šv. Kalėdoms, mes paruošėme eilę žemiau išvardintų standartinių siuntinių. Prašome patikrinti šių siuntinių kainas ir Jūs įsitikinsite, kad jų kainos yra labai pigios, tačiau jie turi didelę vertę Lietuvoje.

1. Pusvilnones medžiagos penkiems vyrškiems, arba moteriškiems kostiumams. B viso 17 jardu Pamušalų 7 1/2 jardo, Siūlų 5 spules, Sagų 3 tuzinai ir adatų 1 pokelis - \$49.90.
2. Tas pats, kaip siuntinys No. 1. Prie to pridėdama 100% vilnones 2 medžiagos vyrškiems, arba moteriškiems paltams. Viso 6 jarda - \$79.90.
3. 100% vilnones medžiagos 2 vyrškiems, arba moteriškiems paltams. Viso 6 jarda. 100% vilnones medžiagos trims vyrškiems kostiumams. Viso 10 jardu. 100% vilnones medžiagos dviems moteriškoms suknelėms. Viso 6 jarda. - \$99.90.
4. Cukraus 20 svarų. Mišų 10 svarų. Kakao 5 svarai. Šveicariško šokolado 24 plyteles po 3 1/2 oz. Viso 5 sv. - \$49.90.

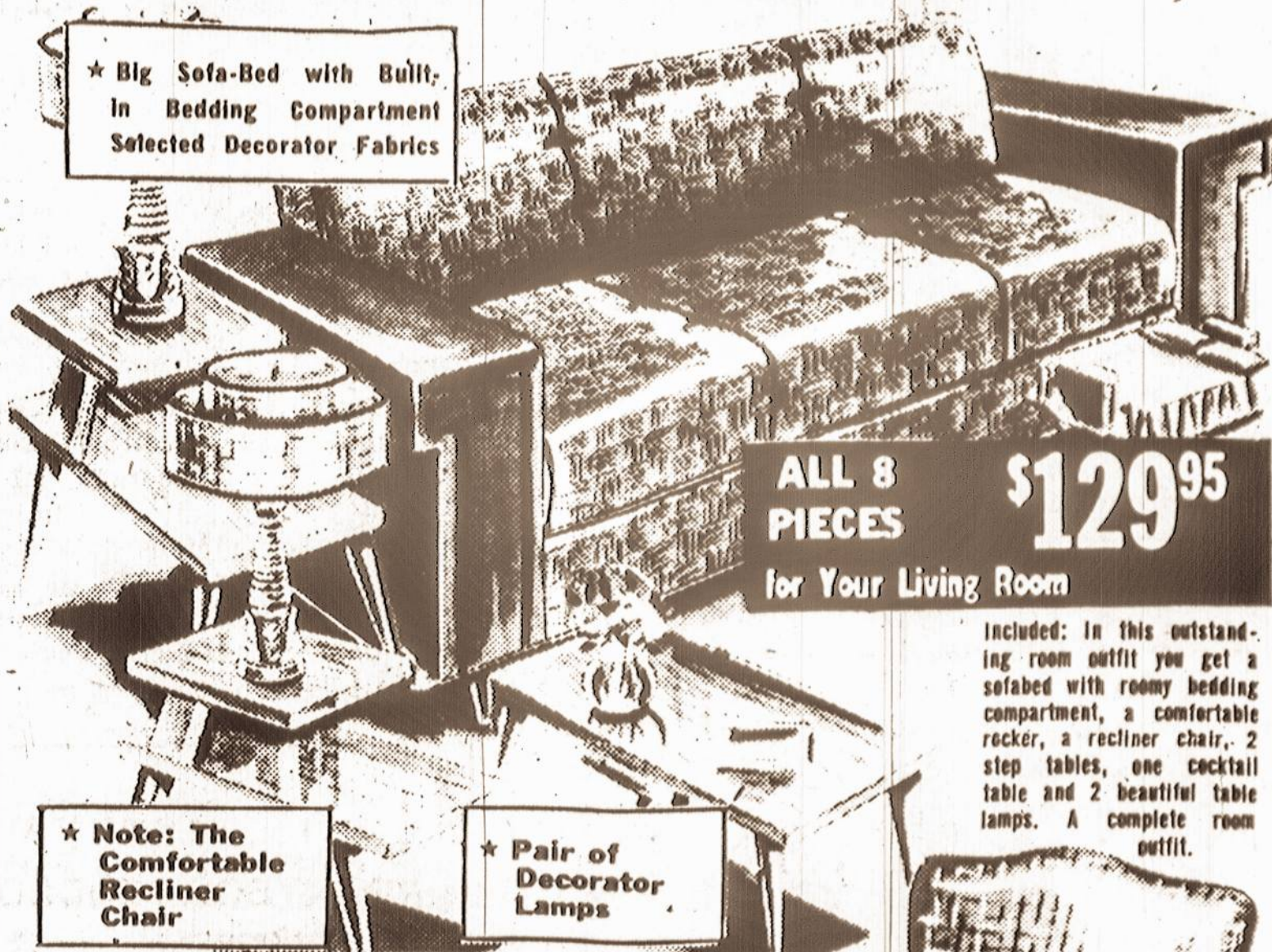
Į aukščiau paminėtas kainas įeiną visos išlaidos ir pristatymas Lietuvon. Visi siuntiniai yra apdrausti ir jų pristatymas garantuotas. Prie kiekvieno standartinio siuntinio galima pridėti bet kokius kitus pageidaujamus daiktus ir už tai reikės primokėti tik papildomą maitą.

Visų siunčiamų prekių kokybė yra garantuota. Prašoma įsitikinti, jog siunčiant per mus Jūs tikrai sutaupote iki 50%. Papildomų informacijų ir pavyzdžių reikalu prašome rašyti lietuviškai ir Jūs tuojaus gausite lietuviškai atsakymą.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

132 FRANKLIN AVENUE
HARTFORD, CONN.
Tel.: CHapel 6-4724

SENSATIONAL DISCOUNT SALE

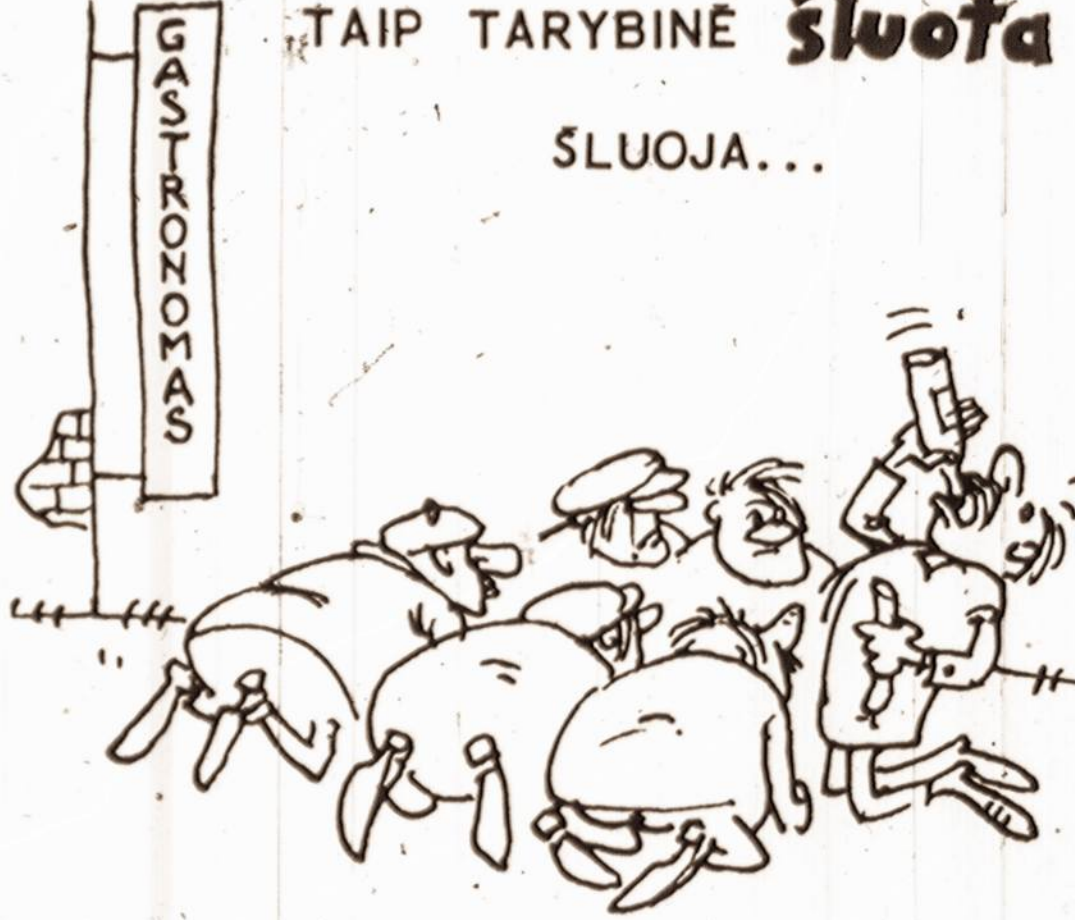
Included in this outstanding room outfit you get a sofa-bed with roomy bedding compartment, a comfortable rocker, a recliner chair, 2 step tables, one cocktail table and 2 beautiful table lamps. A complete room outfit.

Cypress Bedding & Mattress Co.

3427 FULTON ST
BROOKLYN, N. Y.

TAIP TARYBINĖ šluota
SLUOJA...

Vilniuje, Komjaunimo gatvėje, ties Maistprekybos parduotuvės-gastronomu nr. 4 esančiame sodelyje, o taip pat maisto produktų parduotuvėje nr. 106 galima pamatyti degtinę gurkšnojantįs pielicus.

Iš skaitytojų V. Pavušio ir V. Kazlausko laišku

Latvių tremtinių mokyklos

Latvių tauta, norstruputį ir mažesnė už lietuvių, yra sveika, energinga ir veržli. Jei mūsų tautą daugiau palietė slavų kultūra, tai latvių tautai vokiečiai uždėjo savo neišdildomą antspaudą. Tik prisiminkime latviškas knygas ir laikraščius, spausdinamus gotiškomis raidėmis net iki 1920 m. Antra vertus, tos gotiškos raidės apsaugojo latvių tautą nuo spaudos draudimo, kurį lietuvių tauta taip skaudžiai pergyveno.

Latviai rusų nekentė taip pat kaip ir mes. Artėjant antrajai Tarybų Rusijos okupacijai, latviai bėgo į vakarus visais keliais, kuriais tik buvo įmanoma išbėgti. Ir jų išbėgo apie 150,000 ir pasklido po visą pasaulį. Spėjama, kad latvių atvyko į JAV apie 50,000. Kiti apsigyveno

Kanadoje, Australijoje (net 20,000), Švedijoje, Vokietijoje (dabar ten yra 12,000) ir kitur. Geriausiai įsitvirtino JAV. Čia jie apsigyveno didesniuose miestuose, įsisteigė savo parapijas ir prie jų savo šeštadienines mokyklas. Tų šeštadieninių mokyklų šių mokslo metų pradžioje buvo 58 su 324 mokytojais. Tose mokyklose dėstoma tikyba, latvių kalba, Latvijos geografija ir istorija ir dainavimas. Didžiuosiuose miestuose latviai turi savo seštaadienines aukštesniasias mokyklas, kurias vadina latvių gimnazijomis, nes jos turi latviškų dalykų latvių gimnazijų programas ir jų laikosi. Tokios gimnazijos yra Chicagoje, Minneapolyje, Indianapolyje, Grand Rapids, Lincolne, NewYorke yra net dvi tokios lat-

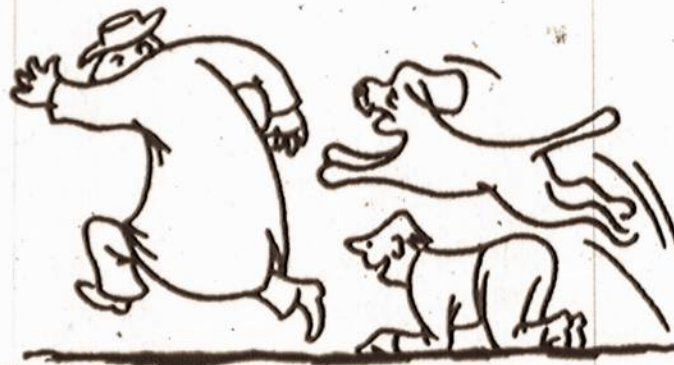
vių gimnazijos. Jie turi ir 2 metų pedagoginius kursus šeštadieninių mokyklų mokytojams parengti. New Yorke organizuojamas ir Tautos Universitetas, kuriame tremties profesoriai einamuosius dalykus dėstys latvių kalba.

Latviai turi grynai latvišką gimnaziją ir Vak. Vokietijoje, Muenstery. Prie gimnazijos yra bendrabutis ir pradžios mokykla. Gimnazijoje mokosi per 100 mokinių. Ji visiškai panaši į mūsų Vasario 16 gimnaziją.

Kaip matome, latviai mus pralenkė. Mes neturime 58 šeštadieninių mokyklų, nors lietuvių ir lietuviškų parapijų yra daugiau JAV. O aukštesniąją šeštadieninę mokyklą mes turime tik vieną — CHICAGOJE. Dar prisiminkime, kad latvių tremtiniai, atvykę į JAV, nerado nė vienos latviškos parapijos ir nė vienos latvių draugijos ir laikraščio. (? Red.) Jie viską patys susiorganizavo ir įsikūrė.

Ar ne geriau būtų buvę, kad ir mes būtume neradę? Ir mes būtume susiorganizavę. Rastosis "lietuviškos" parapijos ir organizacijos mus užliuliavo ir suamerikonino; padarė I don't care žmonėmis.

M. STONYS

Be žodžių

Lietuviai biznieriai Brooklyne, Long Islande...

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-1477

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

Advokatas William J. Drake
Licensed Real Estate Brokeris

Pagalvok apie savo ateitį — ieškok tinkamą namą savo šeimai ir sau. Neatidėliok, bet ieškok, ir kreipkis į

AMERICAN HOME REALTY

Šiai firmai vadovauja biznyje patyręs advokatas WILLIAM J. DRAKE. Jis gerai apylinkę pažįsta, nes čia buvo kandidatu į Kongresą. LIETUVIAMS SPECIALUS PATARNAVIMAS Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greitai nuosavybę nepardosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

Arlington RESTAURANT

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE Under BMT Jamaica Line → Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAIČIAI

REMKITE LIETUVIUS
BIZNIERIUS
NES JIE REMIA JOSŲ
LAIKRAŠTII!

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena
gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

Baras ir Restoranas

Salės koncertams, šokiams ir kitokioms pramogoms.

SUSIRINKIMAMS - NEMOKAMAI

Laikraščiu ir knygų kioskas.

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-9672

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 MADISON STREET

BROOKLYN 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis

Prekes siunčiame ir per pašta

MARTHA & PETER LISAUSKAS

64-09 56th ROAD

MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWinning 4-8087

Kapituliacijos dvasia

Vienybėje išspausdintoje mano straipsnių serijoje buvo išleista ši dalis:

Prieš senuosius atėjivius ir jų vaikus negali papeikti nei oro, kuris jų nepriklauso nei nuo valstybės nei nuo žmogaus pastangų nei nuo kultūros laipsnio. Apie kitas gyvenimo sritis netenka nė kalbėti. Štai kaip išbuvojęs mūsiškių lojalumas šio krašto atžvilgiu.

Lietuvių tauta nuo amžių yra tas didysis donoras, kuris gaivina kitus savo kraujo įnašu: gavo mūsų kraujo Lietuvos kaimynai, nutautėjimo pavidalu savo dalį gauna iš mūsų ir anglosaksai.

Aišku, jieškoti draugų mums reikia, bet sunku jų rasti. Pirmą reikia misijonierių, kurie šiam kraštui skelbtų nuskriaustojo — teisingojo, kaip žmogaus taip ir tautos, ideją. Yra kaip tik priešingai: jei tu esi neturtingas, nukentėjęs ir nieku nestebinantį, tai esi tuo pačiu nugramzdintas. Vyksta materialinio majestoto garbinimas — viso to, kur yra daugiau sukaupta kiekybės. Taigi, jei kas ir galėtų stebinti, tai tik sensacijos arba materialinė ir dvasinė vertybė sustiprintu laipsniu.

Jei ką žmogus daro teisingai, ar jam už tai aureolė, nuopelnas? Ar tai ne žmogaus, dar krikščionio, pareiga? Jei Amerika nepripažįsta sovietų okupacijos, esam lojalūs. O jei pripažintų, vyskupas vis tiek, tur būt, sakyty, kad turim būti lojalūs, kaip ir Romai. Atseit, mes vertinam dalykus ne tikros teisybės ir tiesos (Dievo) akyse, bet atsižvelgiant į tai, kas juos vykdo. Tai yra smukimas nuo bet kokių principų aukštumos arba mažų mažiausia apėjimas principų.

Jei dabar Amerika laiko Lietuvą užimta šalimi, nepripažįsta sovietų smurto, tai, žinoma, geras dalykas. Ar tai

Simučio su Grigaičiu nuopelnas, nesimu spręsti. Bet: negirk dienos be vakaro. Pasikeitus Vašingtone vyriausybei, gali pasikeisti visi reikalai. Tada pamatysim, kiek toli siekė mūsų žygdarbiai ir kokio laipsnio buvo svetimųjų mums palankumas.

Antra vertus, jei kas elgiasi teisingai ir teisėtai, nėra kažkoks karžygiškumas. Juk būti teisingu nėra tik atskirų žmonių pareiga, bet ir valstybių, taigi ir Amerikos. Jei ji remia teisingą reikalą, tai nėra kokio išimtinė meilė, rodoma tik mums. Šitaip kalbėjome ir apie Romą, kol ji neparodė, kad mes turėjome iliuzijų. Žinoma, ir po to mes Romą pateisinom, sakydami: Roma žino, ko norim. O mes patys pasilikom atpirkimo ožiu.

Ar ne taip būtų ir su Vašingtonu, jei tas, pasitraukęs nuo savo griežtos linijos, nusileistų sovietams. Juk ne kartą taip ir buvo linkstama daryti. O jei taip atsitiktų, ar mūsų tarpe neatsiras ty tokių, kurie vėl sakyty, kad, tiek laiko praėjus, reikėjo kartą "gyvenimui į akis pažvelgti". Vėl prisiimtume sau kaltės, sutikdami būti atpirkimo ožiu.

S. Mikutaitis

Prez. Eisenhoweris tikina, kad Amerika gali išlaikyti dolerio integralumą. Spėjama, kad iš Vak. Vokietijos gali būti atitrauktos karinės amerikiečių pajėga, jei dolerio sunkumai tebesitęs.

• JAV suvaidino gerojo Kalėdų senelio vaidmenį ir sumokėjo 33 milijonus dol., pusė sumos, kuri reikalinga Jungtinių Tautų kariuomenei Congo išlaikyti. Sovietų Sąjunga nedavė nei cento.

NEW YORKO JAUNIMO NAMŲ KLAUSIMU

Didžiai Gerb. p.-Tysliava,
Į Jūsų komentarus pereitoj Vienybėj New Yorko Jaunimo Namų klausimu turėčiau štai ką pasakyti:

Jei koks nors žygis kartą nepavyko, tai nereikia, kad reikia amžinai tą reikalą palaidoti. Jei prieš 10 metų Lietuvių Namų idėją nepavyko įgyvendinti, tai šiandien šis klausimas visai kitaip atrodo, nes gyvename žymiai skirtingose aplinkybėse. Tada visas lietuviškas brudėjimas vyko tik Williamsburgo rajone. Nerūpėjo žmonėms prabangios salės ar geresni rajonai. Svarbu buvo, kad viskas vyktų lietuviškoj patalpoj. Gi šiandien visi geresni parengimai jau vyksta nelietuviškose patalpose. Mės kartais iki 1000 dolerių per vieną vakarą paaukojame svetimiečiai! Simtai lietuvių, įskaitant ir Vienybę, pasitraukė iš Williamsburgo į žaliuojančias Richmond Hill, Woodhaven ir kt. apylinkes, kai tuo tarpu mūsų senasias pozicijas Williamsburge užėmė įvairiaspalviai mums svetimi žmonės. Tad ar nėra logiška šią naudingą ir natūralią tendenciją — trauktis lietuviams iš Williamsburgo — paremti, išteigiant naują centrą kultūriniam ir socialiniam subuvimams? Juk ir mums brangus Brooklynio Piliečių Klubas išsilauko tik apštal besivašinančių svetimtaučių dėka, o patys lietuviai jau neranda reikalo tą

vietą palaikyti, nes jiniai nepatenkina priaugančios kartos reikalavimų. Grubiai išsireiškus, reikty tokias ir panašias vietas perleisti tiems žmonėms, kuriems ten natūraliai tinka būti, o lietuviams, sukauptus visus išteklius, išteigti vieną reprezentacinę patalpą, kur būtų visiems jauniems ir seniems — garbė ir malonumas atsilankyti.

Siuo metu Jaunimo Namų statybos akcija ribojasi tik šio reikalo diskutavimu iš principo. Vienok yra davinų (kurie šiuo metu dar spaudoj neskelbtini) kad ir pinigų bus galima šiam reikalui surinkti ir tą patalpą tinkamai išlaikyti. Žinoma, jei mūsų spauda, vieton šią idėją rėmusi, pasisakys prieš ją arba visai ją ignoruos, tada bergždžios yra iniciatorių pastangos. Tačiau iki šiol girdėtos nuomonės nekelia jokios abejonės, kad šį didelį darbą verta dar kartą visomis išgalėmis pajudinti.

Romas Kezys

B. J. Kubilius, Vienybės skaitytojas Chicagoje, yra sunkiai susirgęs.

J. VASILIAUSKAS su žmona Babuškinaitė, žinoma baleto mokytoja, lankėsi New Yorke ir dalyvavo čia įvykusiame Amerikos baleto meno darbuotojų suvažiavime.

...ir New Yorko apylinkėse

ROBERT F. NARK

Apdraudos **AUTO Specialistas**
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

Discounts to qualified
APPLICANTS
Mutual Insurance
Insure your tomorrow today!

Park Florist

Geles pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

White Horse Tavern

BARAS,
RESTORANAS
IR SALĖ

DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS

86-16 JAMAICA AVE
Woodhaven, N.Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUCAS
Savininkas

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIŪNAS
Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona
Pyragai vedybiniams ir
kitokiems pokyliams
Patarnavimas saziningas ir greitas
36-40 STAGG STREET
BROOKLYN 6, NEW YORK
Telefonas STagg 2-5238 23

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums. Jei tik jūsų automobilui reikalingas bet koks didelis ar mažas pataisymas. Complete automotive repairs
85-42 WOODHAVEN BOULEVARD
WOODHAVEN, N. Y.
(86th Ave. kampas prie Jamaica Ave.)
Telefonas: Virginia 6-9683

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestavėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai
VACYS STEPONIS
Savininkas

40 EAST 26th ST. NEW YORK CITY MU 3-2928

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas
3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola aparatams. 40% nuolaidos Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Penktadieniais iki 9 v. v.

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS
ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI
(vairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.)
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

VIENYBĖ

C. S. Cheleden, Liberty Federal Banko Philadelphiaje prezidentas, grįžo iš Miami, Floridos, kur dalyvavo taupymo ir skolinimo bendrovių atstovų konferencijoje.

Ona Valaitienė, gerai žinoma Arlingtono restorano šeimininkė, ruošiasi vykti į Vokietiją aplankyti dukters ir žento Aldonos ir Albino Trečiokų.

B. Medelis, su reikalais atvykęs iš Baltimorės, ta proga aplankė ir Vienybės redakciją.

Antanas Gudonis ruošia atvykusiems iš Lietuvos tėvams Severijai ir Antanui Gudoniams viešą priėmimą, kuris įvyksta ši šeštadieni, gruodžio 3, Pasaic, N. J.

J. Leonas, mūsų korespondentas bendradarbis Clevelande, porai dienų buvo atvykęs į New Yorką. Ta proga Leonas lankėsi Vienybės redakcijoje.

Lietuvių Piliiečių Klubo valdyba prašo žinančius pranešti dabartinį Vaclovo Mikalausko buvusio Klubo menadžerio, adresą. Pranešimą siųsti Klubo valdybos pirmininkui F. Vaitukaičiui, 280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Prof. A. Salys iš Philadelphijos, L. B. kviečiamas, ši sekmadienį, gruodžio 4, atvyksta į Baltimorę ir 3 val. po pietų Lietuvių svetainėje skaito paskaitą.

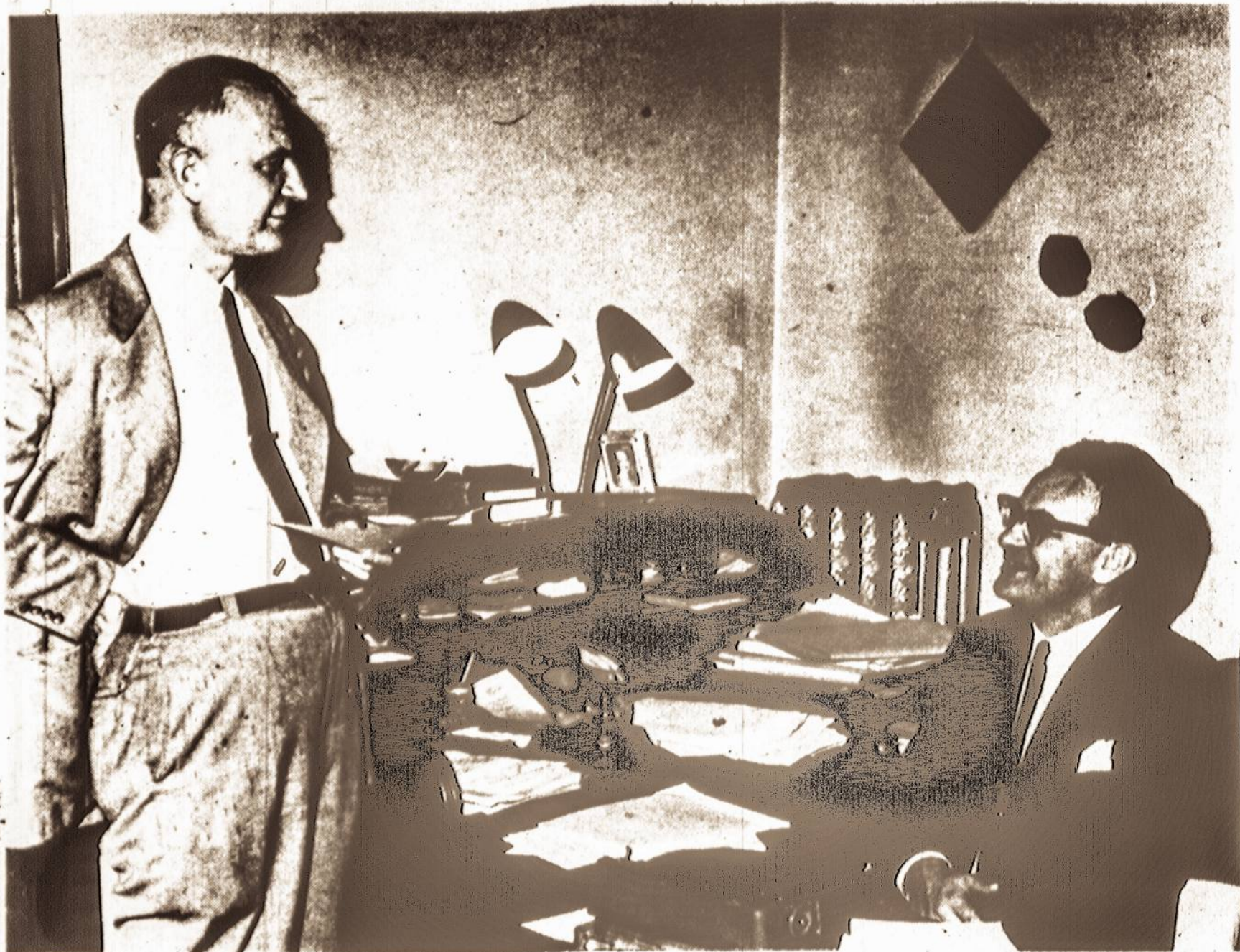
Dr. J. B. Končius, J. Audėnas, adv. S. Briedis, M. Rudienė, A. S. Trečiokas, V. Abraitis, N. Gugienė ir V. Barčiauskas sudaro naują Balfo centro valdybą.

Arch. A. Varnas inžinieriu ir architektu susirinkime gruodžio 9 d. 7:30 v. v. White Horse Tavern, 86-16 Jamaica Ave., Woodhavene darys pranešimą iš kėlionės į Lietuvą ir Rusiją su filmu bei nuotraukomis.

Naujas advokatas

Buvęs kaunietis Josef Griliches, baigęs teisių mokslą New Yorke, 1953 m. prileistas prie advokato praktikos, neseniai atidarė savo ofisą — 245 East 11th St., New Yorke, pora bloku nuo lietuviams gerai žinomos Webster salės. Kadangi Juozas Griliches nepriklausomoje Lietuvoje baigė gimnaziją, tai, saivalme suprantama, jis gerai moka lietuvių kalbą. Adv. Griliches yra žinomo dantų gydytojo, buvusio Lietuvos Dantų Gydytojų Draugijų Sąjungos pirmininko, dr. S. Griliches sūnus.

Iš pokario metais atvykusių Lietuvos tremtinių, Juozas Griliches, atrodo, bus pirmas gavęs advokato teises Amerikoje.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

JUOZAS TYSLIAVA ir VYTAUTAS MEŠKAUSKAS prie Vienybės redaktoriaus stalo. Mat, redaktorius Vyt. Meškauskas šią savaitę buvo atskridęs iš Chicagos dalyvauti savo dėdės Domininko Nargelevičiaus laidotuviuose. Ta proga Meškauskas aplankė neseniai iš "ilgos patalo" pakilusį savo kolegą Tysliavą (kairėje).

Gydytojų žiniai

N. Y. Liet. Gyd. Dė-jos V-ba kviečia visus med. ir dantų gydytojus į metinį visuotinį susirinkimą, kuris įvyks Queens General Hospital posėdžių salėje gruodžio 18 d. 2 val. Yra reikalingas apvarstyti bendrus visiems klausimus.

Draugijos V-ba su didele pasitenkinimu konstatuoja, kad šiais metais daugelis gydytojų įgijo praktikos teises ir jų tarpe yra čia baigusiu mokslus jaunų gydytojų. Štai, viena iš jų yra med. gyd. Marija Daugelaitė, kuri žada pirmą kartą pasirodyti, dalyvauti ir aktyviai pasireikšti susirinkime su paskaita iš vaikų ligų srities.

Svečiai irgi kviečiami. Queens General Hospital yra Grand Central Parkway ir 164 Street sankryžoje. Būdintys ligoninės sargas prie vartų nurodys posėdžio salę.

Išnuomojamas gražus naujai įrengtas butas Richmond Hill sekcijoje. Šeši šviesūs kambariai. Pageldaujama šeima su suaugusiais vaikais. Skambinti po 5 v. v. šiuo telefonu: VI 3-0727.

Moterys VIENAS IR KITI spektaklyje. Viršuje: A. Dauguvietytė. Apačioje: E. Ošlapienė.

Augustino nuotraukos

Pardavė biznį

Ilgus metus S. Gudo ir J. Katiliaus turėta Kaunas Bus Co, su tuo vardu važinėjusių po Newarką ir kitus New Jersey miestus autobusų parduota kitatautiems. Šią kompaniją Gudas su Katiliu buvo sudarę prieš 43 metus. Ar naujieji Kaunas Bus Co savininkai autobusui leis kursuoti tuo pačiu lietuvišku vardu, neteko sužinoti.

Šiomis dienomis puošnioje Mykolo ir Marijos Putinų rezidencijoje, Union, N. J., įvyko pobūvis, kuriame buvo pagerbti Simonas ir Ona Gudai, jų 38 metų vedybinės sukakties proga. Dalyvavo: Katiliai, Dilai, Čepreckienė, Garoliai ir kiti.

Atitaisymas

Neseniai Vienybėje buvo paskelbta žinia, kad Algis Sruoginis susižiedavo ir kad vestuvės įvyksiančios gruodžio 31 d., neturi pagrindo. Ta žinia, kurią Vienybės redakcijai pranešė nežinomas asmuo — nesitekęs net savo pavardės pasakyti, pateko į laikraštį per neapdairumą. Atsiprašome.

Brangiam Kolegai
DOMININKUI NARGELEVIČIUI MIRUS,
jo sūnui DOMUI NARGELEI ir giminėms
giliai užuojautą reiškia
LIETUVIŲ TEISININKŲ DRAUGIJOS
New Yorko Skyrius

Lidėdėsiu ir užuojauta jungiamės
prie savo kolegos
DOMO NARGELEŠ,
jo mylimam tėvui mirus.

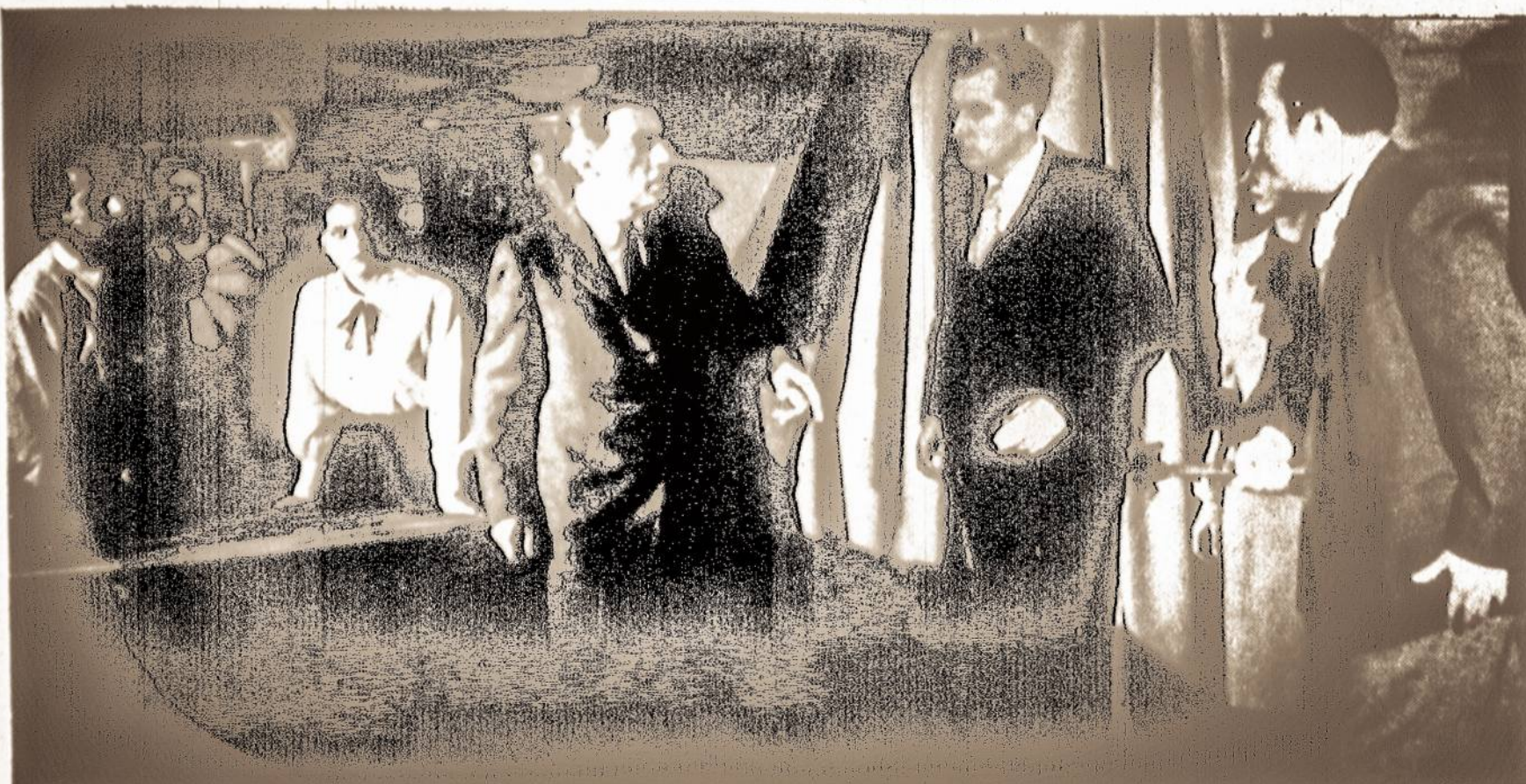
FILISTERIŲ SANTARA ir NEW YORKO ŠVIESA

DOMUI NARGELEI,
jo tėvui mirus,
giliai užuojautą reiškia

R. PENIKAS, L. SABALIŪNAS ir V. KRIVICKAS

BRANGŲ KOLEGĄ DOMĄ NARGELE,
JO TĖVUI MIRUS,
giliai užjaučia

NEW YORKO SANTAROS SKYRIUS

Scena iš A. Škėmos VIENAS IR KITI iš k. 1 d. Z. Jurys, L. Vasiliauskaitė, J. Boley, V. Valiukas, E. Ošlapienė ir L. Karmazinas. Spektaklis įvyksta Van Wyck Junior High School, 85-05 144th St., Jamaica, L. I., N. Y. gruodžio 3 d. šeštadienį 8 v. v. ir gruodžio 4 d. sekmadienį 3:30 v. p. p. Važiuoti BMT JAMAICA LINE iki Queens Blvd. arba IND LINE traukiniais E ir F iki Sutphin Blvd.

V. Augustino nuotrauka